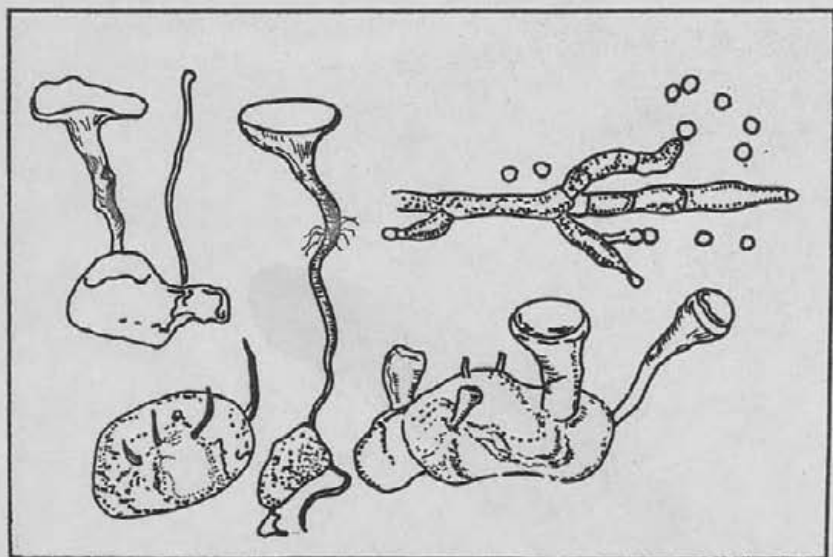

MYKOLOGICKÉ LISTY 29

Informační orgán Čs. vědecké společnosti pro mykologii při ČSAV
PRAHA 1987

Zdeněk Urban

Otázku na téma obsažené v nadpisu mně položila při své nedávné návštěvě na katedře botaniky přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy N.V.Belova, CSc., chemička, která pracuje v laboratoři biochemie nižších rostlin Botanického ústavu V.I.Komarova v Leningradě. Nad tímto tématem jsem se zamýšlel již dříve. Domnívám se proto, že k rozvoji mykologie v posledních desetiletích nepřispěly ani tak objevy /ani převratné/ v oboru, jako spíše náhlé, příznivé či negativní uplatnění nebo poznání úlohy hub v prostředí. Tak jeden z příkladů se týká mykorrhizy, která byla v zásadě objevena před 100 lety. Dlouho přetrvávala jako zajímavý poznatek, až teprve v posledních desetiletích najednou, na základě shromážděných dílčích poznatků, se stále více prosazuje skutečnost, že ektotrofní mykorrhiza není omezena jen na mírné zeměpásy, ale že je velice rozšířena v tropech, a že endotrofní mykorrhiza není kuriozitou, ale naopak že je všeobecným zjevem, a že vlastně rostliny, u kterých dosud zjištěna nebyla, jsou vzácnou výjimkou. S tím vším ovšem jde ruku v ruce poznatek, že mykorrhiza zřejmě přispívá, ve zdravě fungující půdě, k ochraně rostlin před půdními patogeny. Nejaktuálnější úvahy se po týkají domněnky, že hromadné hynutí lesů v západní a střední Evropě je podstatně zapříčiněno již léta postupujícím hynutím mykorrhizních hub v důsledku spadu nečistot.

Jiným příkladem, který ovlivňuje rozvoj oboru, je neustále stoupající význam hub v hygieně zvířat, člověka a jejich prostředí. Objev mykotoxinů a jejich neblahého vlivu /též jako karcinogenu !/ na celé rozsáhlé populace lidstva podněcuje nejen zjišťování jejich výskytu v surovinách, krmivech a potravinách, ale současně též všestranné studium jejich producentů - hub, tj. včetně jejich taxonomie, ekologie, rozšíření atd. Obdobně zvyšující se zájem o taxonomii, ekologii a rozšíření přitahují k sobě veškeré drobnohledné houby v prostředí zvířat i člověka. Jejich význam jakožto původců primárních, ale dnes daleko častěji sekundárních onemocnění a úporných chorob, se stále zvětšuje v důsledku toho, že se rychle, civilizačně mění nejen prostředí, ale i odolnost člověka vůči houbovým nákazám. Je ironií, že podstatně k tomu přispívá soudobá terapie pomocí kortikoidních a jiných preparátů.

Třetí podnět ke studiu hub vyplývá ze stále se zvětšujícího rozporu mezi stoupajícím počtem obyvatelstva na Zemi / a v rozvojových zemích zvláště/ a víceméně stagnující výrobou základních potravin. Z hlediska celosvětové rostlinné výroby patří mezi nejvážnější zábrany houbové choroby a škůdci. Dříve tolik nadějná a stále ještě vládnoucí, hygienicky problematické nasazení herbicidů, fungicidů a insekticidů je předmětem stále větší kritiky, opět v důsledku oprávněné obavy z neblahých vlivů na genetiku lidských populací. Do povědomí se prosezují představy o integrovaném ovládnutí chorob a škůdců. To automaticky s sebou

přináší nutnost studia hub a různých organismů v půdě, v ovzduší, v přirozených a umělých ekosystémech, studium jejich taxonomie, ekologie, vzájemných vztahů, poznávání patogenů parazitů a škůdců z říše hub atd.

Konečně se zmíním o zájmu, který teprve v posledních letech připoutal pozornost mykologů. Je to určitým způsobem jen rozšířená problematika rozkladu rostlinné hmoty /fytomasy/, obracející se však k objasnění širokého okruhu otázek, skrytých v ne zcela přesně definovaném pojmu endofytismus. Rozklad rostlinné hmoty je předmětem zájmu již dávno, studium však bylo orientováno především na mrtvý opad. Nyní s rozvojem ekologie se daleko častěji objevují práce, které překvapivě pojednávají o houbách a jejich způsobu života ve viditelně nepoškozených částech rostlin. Toto pole základního výzkumu v mykologii nesporně ovlivní nejen tento vědecký obor, ale i vědu o prostředí a též různé aplikované obory.

Poznátky o účasti hub v ekosystémech Země, které v poslední době nejvíce ovlivňují rozvoj mykologie, nevyplývají jen z tématiky odborných mykologických a mykologii zahrnujících časopisů, ale formovaly do značné míry i pracovní náplň 2. a 3. mezinárodního mykologického kongresu v letech 1977 a 1983 /viz Čes. Mykol. 32:123-127, 1978 a 38:168-172, 1984/. Je vysoce pravděpodobné, že v nastíněných pracovních polích a ve stále narůstajícím zájmu o ochranu genofondu hub bude mít kořen i takový rozvoj mykologie, který bude předpokladem již přece jen aplikovaného výzkumu různých biotechnologií.

Mykofloristika

Muchomůrka pošvatá s prstenem

Svatopluk Š e b e k

Při mykofloristickém průzkumu pásma teplomilných doubravých od Loučeně mezi obcemi Studce a Mčely v sev. části okresu Nymburk jsem na teplé, jihozápadní straně v lesní trati "Jize-ra"/les. odd. "Velký les", k. ú. Mčely/ našel dne 12. VII. 1975 pod duby lupenatou houbu, která se nápadně podobala muchomůrce pošvaté - *Amanita vaginata* /Bull.:Fr./Vitt. s. l., ale měla asi v 1/2 délky třeně tenký, zplihlý prsten. Tento jediný nalezený exemplář měl klobouk ploše sklenutý, 3,5 cm v prům., šedohnědý, na temeni tmavší, na okraji asi do 1/3 výrazně rýhovaný, s jedním velkým šupinovitým útržkem vatovité plachetky, bílým, oranžově až rezavě skvrnitým; lupeny smetanově bílé, husté, tenké, ke třeni zúžené a volně připojené; třen 7 cm dl., tenký /6 mm v prům./, v horní části /pod kloboukem/ rozšířený, smetanově bílý, jemně vločkovitý, směrem k bazální části kyjovitě ztlustělý; pochva 23 mm vysoká, pytlovitá, přirostlá, s okrajem nepravidelně se trhajícím, na vnější straně šedavá,

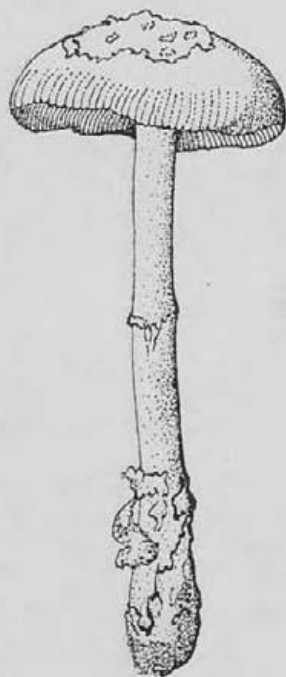
oranžově až rezavě skvrnitá, v zemi téměř ponořená; dužnina bílá, bez vůně, chut mírná. Od typické muchomůrky pošvaté, mezi níž rostl, se tedy tento exemplář na první pohled lišil především přítomností prstenu na třeni.

Tento nápadný a u našich muchomůrek z okruhu muchomůrky pošvaté neobvyklý zjev nelze jednoznačně vysvětlit. K jeho objasnění se z možných výkladů nabízejí nejspíše dva.

V prvním případě by mohla přítomnost prstenu u našeho exempláře *Amanita vaginata* souviset s vývojem plodnice. Snad by se mohlo jednat o jakýsi přetrvávající pozůstatek onto-genetického vývoje plodnice z raného období, kdy se část intersticiálního pletiva /tj. pletiva mezi třením a lupeny/, vytvářejícího později u většiny muchomůrek prsten a odění třeně, z jistý-zatím bližší neobjasně-ných-příčin zachytila v horní polo-vině třeně ve formě podobné prstenu, v níž přetrvávala až do období dospělosti plodnice.

Podle druhého možného výkladu by mohlo jít o nový druh muchomůrky ze sekce *Vaginaris* Forq. I když je to v našem případě málo pravděpodobné, přece jen se podobné případy vyskytují, jak dokazuje např. diskuse R. Singera a C. Base, k níž došlo na sympoziu o pojetí druhu u hymenomycetů v Lausanne v r. 1976/Bas 1977/. Singer se v ní dotázal na taxonomickou hodnotu prstenu v sekci *Vaginaris* a sdělil, že ve Virginii/USA/ našel dva exempláře příbuzného druhu *Amanita fulva* se širokým blanitým prstenem; v literatuře o tomto zjevu nenašel zmínky. Bas/l.c./ to tehdy považoval za možný nový druh.

Ze otázky přítomnosti nebo absence prstenu u muchomůrek sekce *Vaginaris* je opravdu diferenčním znakem málo významné hodnoty, dokazuje např. jejich srovnání z hlediska celosvětového/tedy nikoli jen středoevropského nebo našeho regionálního/. Corner et Bas/1962/, kteří studovali desítky druhů muchomůrek z celého světa, dokázali, že právě tak, jako se vyskytují v mírněevropském areálu právě muchomůrky b e z prstenu, existují i některé pošvatky/sekce *Vaginaris*/ naopak s pr av ý m blanitým, tenkým, křehkým, splývavým p r s t e n e m. Je to např. *Amanita hemibapha* Berk. et Broome 1868 z Malajsie /Sri Lanka, Kalimantan, Singapur/, z novějších druhů pak *Amanita annulato-vaginata* Beeli 1927 z tropické Afriky/Rep. Congo, Zaire/, *Amanita umbrina* Beeli 1931 a *Amanita strobilaceo-volvata* Beeli 1935/ze stejných lokalit/, japonský druh *Amanita longistriata* Beeli 1938, korejská *Amanita luteoflava* Beeli 1931 aj. "Klasifikace evropských reprezentantů této skupiny/roz. sekce *Vaginaris*, pozn. S.S./ je stále ještě vysoce neuspokojivá", tvrdí Corner et Bas/1962/, a poukazují na to,

že jsou "příliš mnoho zdůrazňovány rozdíly v barvě, zatímco studium charakteru výtrusů/tvar/ a pochvy/jejího tvaru, způsobu připojení ke tření, mikroskopické struktury a přítomnosti a inserce jejího tzv. vnitřního okraje-limbus internus/ je naproti tomu velmi opomíjeno". Do okruhu těchto morfologických znaků, které by mohly mít diferenční hodnotu, bude ale např. patřit i zbarvení ostří lupenů, které bývá někdy rozdílné od zbarvení plochy lupenů, třeně a zbarvení vnitřní stěny volvy, tedy otázka funkce a event. taxonomické hodnoty zbytků intersticiálního pletiva, dále event. taxonomický význam a hodnota barevných/většinou rezavých/ skvrn na vnější straně volvy a jejich struktura aj., což ovšem předpokládá samozřejmě důkladné a opakované studium dostatečného množství především čerstvého materiálu ve všech vývojových stádiích. To je jen několik námátkou uvedených problémů, jejichž vyřešení by mělo přispět k podrobnější klasifikaci evropských muchomůrek sekce *Vaginaria* Forq.

Tímto krátkým sdělením bych rád upozornil na skutečnost, že existence prstenu na tření na šic h pošvatek je možná; je jen třeba, aby si naši mykologové a praktičtí houbaři na svých exkurzích tohoto fenoménu všimli a exempláře, u nichž zjistí některý ze shora uvedených morfologických znaků, předali laskavě k bližšímu odbornému vyšetření. Pomohou tím k hlubšímu poznání našich pošvatek a k vymezení mikrospecií, které v okruhu druhu *Amanita vaginata* /Bull.:Fr./ Vitt. s.l. jsou.

L i t e r a t u r a

- Bas C./1977/: Species-concept in *Amanita* sect. *Vaginata*. - In Cléménçon H., The Species Concept in Hymenomycetes. Proc. of Herbette Symposium held at the University of Lausanne, Switzerland, August 16-20, 1976, pp. 79-103. - Vaduz, 1977.
 Corner E.J.H. et Bas, C./1962/: The Genus *Amanita* in Singapore and Malaya. - *Persoonia* 2/3/: 241-304.

Svatopluk Šebek: Grauer Scheidenstreifling /*Amanita vaginata*/ mit Manschette

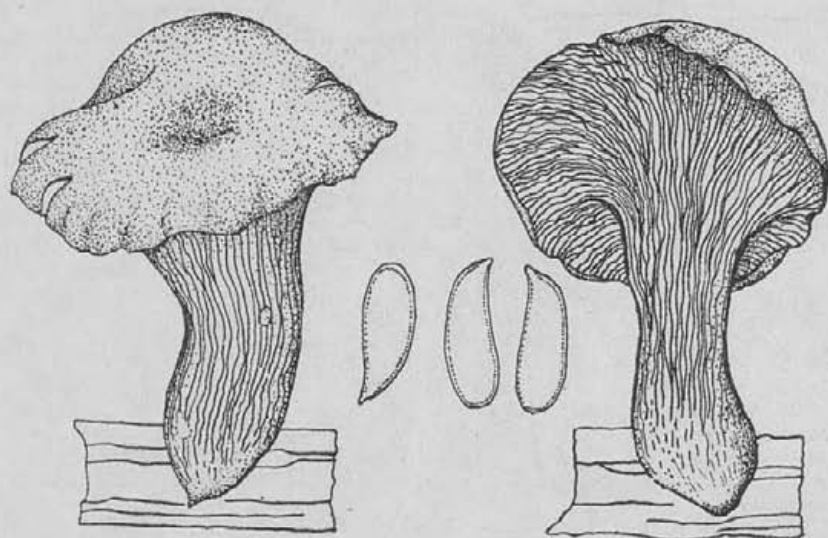
Bericht über den Fund von *Amanita vaginata* mit beringtem Stiel. Die Anwesenheit von der Manschette auf dem Stiel der einheimischen Art *Amanita vaginata* s.l. erklärt der Autor entweder als überdauernden Rest der ontogenetischer Fruchtkörperentwicklung aus der frühzeitigen Entwicklungsperiode, oder als den neuen bisher ungeschriebenen Taxon aus dem Mikrospezienreise der Sektion *Vaginaria* Forq.

Rozšíření houževnatce pohárovitého v Čechách

Jiří M a n n

Lentinus cyathiformis je vzácný teplomilný druh, v Čechách do současné doby zaznamenaný a doložený z celkem pěti lokalit. Z hlediska počtu známých nalezišť se jedná o houbu, která by měla být nepochybně zahrnuta do červeného seznamu ohrožených druhů, pokud ne celostátně, tedy alespoň regionálně pro Čechy.

Ze všech zjištěných a doložených lokalit v Čechách se čty-

Houževnatec pohárovitý /*Lentinus cyathiformis*(Schaeff.)Fr./.
-Kreslil S.Šebek,1987.

Ři nacházejí v Polabí,tedy v nížině,a pouze jedna v poněkud větší nadmořské výšce-v Praze.Lokality z Polabí jsou řazeny od severu k jihu a od západu k východu.

- 1/ Zámecký park u Hoříně u Mělníka,na stojícím mrtvém kmenu *Populus nigra*,7.XI.1967,leg.et det.F.Kotlaba/PRM 647031/.
- 2/ "Kozelská tůň" u Kozel/Neratovic/,12.VI,1942,leg.A.Andres/PRM 203535,203538/; Kotlaba et Pouzar,Ces.Mykol.21:24-28,1967.
- 3/ "V Jiříně" u Jiřic/Kostelce n.L./,ležící kmen *Populus alba*/Bečvář,Líbal et Beier,Mykol.Sborník 53:141-142,1976/.
- 4/ Kostomlaty n.L./střed obce/ u Nymburka,pařez *Populus sp.*, 29.VII.1987,leg.et det.J.Mann,rev.F.Kotlaba/PRM/.
- 5/ "Královská obora"/Stromovka/ v Praze,kmen *Populus nigra*, 12.VI.1963,leg.R.Kovanda,det.Z.Pouzar/PRM 583470/.

Lentinus cyathiformis je dřevní lupenatá houba,tvořící jednoleté plodnice převážně od druhé poloviny května do konce července,mezi uváděnými sběry tvoří výjimku pouze nález F.Kotlaby ze zámeckého parku v Hoříně z první třetiny listopadu.Vzhledem ke konzistenci houby je otázka jak dlouho vytrvává na stanovišti a-vzhledem k teplomilnosti druhu -jak dlouho trvá vývoj plodnice za chladnějšího počasí po začátku fruktifikace za vhodných podmínek.Není však vyloučeno,že období tvorby plodnic je mnohem delší,než ukazují naše nálezy.

Koste jako saprofyt na mrtvých kmenech nebo pařezech listnáčů.Na dosavadních lokalitách v Čechách je výskyt znamenán 2x na dřevě *Populus nigra* a 1x na *P.alba*,u nálezu

A. Andrese z r. 1942 od "Kozelské tůně" u Neratovic není substrát udán a nedořešen zůstává poslední nález z Kostomlat n. L., kde jsem spolehlivě zjistil pouze to, že šlo o druh topolu, které zde byly vykáčeny asi před 15 lety. Podle informací F. Kotlaby je valná většina nálezů z území republiky právě na *Populus alba* a *P. nigra*, nebo dále na *P. canescens*. Bohužel v případech pochybností nelze xylotomicky rozlišit druhy topolů, což je také případ nálezu z Kostomlat n. L.

K vyhodnocení stavu známých lokalit nemám dostatek podkladů, ale pokud jde o poslední nález z Kostomlat n. L., v průběhu několika málo let dojde pravděpodobně k zániku lokality v důsledku vyčerpání substrátu, který je již nyní značně rozložen. Houbu jsem zde poprvé objevil 19. V. 1985, pouze jedinou plodnici a materiál se mi nepodařilo uchovat/.

Lokalita L. cyathiformis v Kostomlatech n. L. se nechází ve středu obce na okraji fotbalového hřiště, kde bývala řada topolů. Nyní je místo bez porostu stromů či keřů, plně osluněné. Dne 29. VII. 1987 jsem nalezl na jednom z pařezů celkem 6 kusů mladých plodnic, 3 větší vyrůstaly samostatně a další 3 malé v trsu. Podle největší z nich byl pořízen následující popis, který doplňuji popisem dorostlých plodnic z téhož místa z 31. VII. 1987.

Celková výška plodnice /29. VII. 1987/ 9 cm, klobouk 6,5 cm v průměru, ploše sklenutý, masitý, okraj tenký, ostrý, téměř kolmo dolů sklopený, barvy skoriceové, ke středu začervenalý, po celém povrchu jemně šupinkatý a místy hrbokatý.

Lupeny dlouze sbíhavé, asi do horní třetiny třeně, kde přecházejí v rýhování, sestupující až pod spodní polovinu třeně, velmi nízké - pouze 0,5 mm, vidličnaté větvené, smetanové barvy /u nejmenších plodnic jsou lupeny nevyvinuté, pouze v podobě rýhování/.

Třen mohutný, mírně excentrický, válcovitý, ve střední části 3 cm silný, pod rýhováním červenohnědý, jemně šupinkatý, v bázi až tmavohnědý, přecházející v zužený kořenovitý výběžek zanořený v substrátu.

Dužnina pevná, tuhá, bílá, v bázi třeně smetanově zažloutlá a při okrajích kořenovitěho přívěsku žlutohnědá, neměnlivá. Vůně zatuchle houbová, chuť houbová.

Plodnice /31. VII. 1987/ celkem velmi mohutná a těžká. Klobouk u největší 16 cm v průměru, barvy světle hnědé, lupeny vzhledem k celkovému zjevu nápadně nízké - pouze do 5 mm výšky, nepravidelné zubaté. Třen ve střední části 5 cm silný, dolů se zužující a na bázi zakulacený. Celkové tvary, odění a zbarvení plodnic jinak shodné. Již v tomto stadiu byly plodnice provrtány chodbičkami a osídleny nejméně dvěma druhy brouků.

Dr. Františku Kotlabovi, CSc., z Botanického ústavu ČSAV v Průhoncích u Prahy srdečně děkuji za poskytnuté údaje k lokalitám a další informace i souhlas k jejich použití.

L i t e r a t u r a

- Bečvář M., Líbal L. et Baier J. /1976/: Houževnatec pohárovitý - *Lentinus degener* Kalchbr. in Fr. na další lokalitě v Cechách. - Mykol. Sborník, Praha, 53: 141-142.
- Kotlaba F. /1957/: Lokalitě dvou vzácných houževnateců v Československu. - Česká Mykologie, Praha, 11: 231-235.
- Kotlaba F. et Pouzar Z. /1967/: Rozšíření houževnatece pohárovitého. - Česká Mykologie, Praha, 21: 24-28.

Pilát A./1946/: Evropské druhy houževnatečů in Atlas hub evropských 5:1-44, fig.1-31.

Pilát A./1951/: Klíč k určování našich hub hřibovitých a bedlovitých.-Praha.

Jiří M a n n: Die Verbreitung von Lentinus cyathiformis
(Schaeff.:Fr.)Bres. in Böhmen.

Im Beitrag werden 5 bisher bekannte Fundorte von Lentinus cyathiformis aus Böhmen erwähnt und durch die Beschreibung des eigenen Fundes vom Autor ergänzt.

Podzimní mykoflóra teplejší části jihozápadní Moravy **v roce 1986**

Oldřich L á z n í č k a.

Mykofloristický průzkum jihozápadní Moravy, který postupně rozšiřují od r.1945 na území okresů Ždár n.Sáz., Třebíč a Znojmo, sleduje v poslední době trvale 72 lokalit. Ty byly vybrány ve vyhraněných typech rostlinných, poněkud lesních společenstev a to v nejruznějších ekologických podmínkách, nejen květenné oblasti hercynské, ale i panonské včetně jejich styčného pásma.

Tak jako mykoflora Žďárska ovlivňuje vlhké a mírně teplé klima náhorního plato Českomoravské vrchoviny s výrazným zastoupením podmáčených smrčín a výskytem rašeliništ, na Třebíčsku geologický podklad složený většinou z nevápenatých žulových hornin i rozdílnost klimatických podmínek mezi Třebíčským úvalem a Jaromeřickou kotlinou, v oblasti Znojma je to pak suché a teplé podnebí i půda bohatá vápenitými solemi.

Nejsevernější a také nejvýznačnější lokalitou regionu je rezervace jedlobukového pralesa na Žakově hoře/809 m n.m./, ve střední části zámecká obora v Náměšti n.Osl./400 m n.m./ o rozloze bezmála 320 ha se zachovalými zbytky až 450 let starých dubů a také blízká, vysoce aridní hadcová rezervace v Mohelně se stepí, porosty zakrslých borovic a různých teplomilných keřů na prudkých svazích v rozmezí výšek 385-260 m n.m. V jižní části jsou to zase převážně dubohabřiny, místy zastoupené borovicí na sutových stráních Vranovské přehrady řeky Dyje/457-364 m n.m./, mezi zříceninou hradu Cornštejn a obcí Lančov.

S postupujícím vývojem společenstev a utvářením situace na lokalitách bylo nutno během let ponorování některých, z nejruznějších příčin úplně zpustlých ploch ukončit a vybrat nové, a dosud nenarušeným prostředím a optimálními ekologickými podmínkami. Jako takové uvádím dvě náhradní v teplé oblasti Znojma. I když celkové geobotanické vyhodnocení si vyžadá delší doby, tak při rekognoskaci terénu již počáteční sběr ukázal na slibný předpoklad významnějšího výskytu xerothermních a kalcifilních hub. Při této první exkurzi podniknuté dne 16.IX.1986 v dost nepříznivých podmínkách bezsrážkového období, jsem na obou lokalitách jen v průběhu 4 hodin našel a determinoval z celkového počtu 148 taxonů mnohé zajímavé druhy, které navíc v ostatních částech regionů jsou vzácné, nebo nebyly vůbec zjištěny.

Kravské polesí-střední obora/370 m n.m./9 km JZ od Znojma/

Dominantní patro tvoří dubohabřina různého stáří se

vtroušenou lípou a smrkem, místy i skupinami borovic s příslušným keřovým a bylinným podrostem na mírně zvlněném terénu.

- Clavariadelphus pistillaris/Fr./Donk.: na zemi v trávě při okraji lesní cesty
Helotium scutula/Pers./Karst.: na suché bylinné lodyze mezi trávou při okraji lesa
Hygrophorus leucophaeus/Scop./Fr./Fr.: v nánosů listí smíšeného porostu
Inocybe corydalina Quél.: v humusu mezi trávou
Lactarius aspidicus Fr.: v nánosů listí
Mycena pearsoniana Dennis/Sing.: v humusu mezi listím
Mycena rosea/Bull./Velen.: v humusu mezi listím
Pluteus pellitus/Pers./Fr./Kumm.: v lesní hřabance
Pseudocraterellus sinuosus/Fr./Reid.: na zemi při okraji travnaté lesní cesty
Ripartites tricholoma/Alb. et Schw./Fr./Karst.: v humusu smíšeného porostu
Russula farinipes Rom./Britz.: na zemi v trávě pod keři při okraji lesní cesty
Russula laurocerasi Melz.: v humusu mezi listím
Thelephora anthocephala/Bull./Fr./Pers.: na zemi v trávě při okraji lesní cesty.

Plaveč - les Ruda/346 m n.m./6 km JV od Znojma/ - po levé straně státní silnice Únanov-Tvořihráz

Mladší dubový les s rozsáhlejšími ostrůvky borovic a příslušným keřovým i bylinným podrostem na rovinatém terénu, po pravé straně pak Tvořihrázský les/330 m n.m./ Furkrábka-Deblínek/356 m n.m./: mladší dubový les s přimíšeným habrem, lípou, se skupinami bříz, keřovým a bylinným podrostem na zcela rovinatém terénu

- Cortinarius cotoneus Fr.: v humusu mezi listím
Cortinarius torvus/Bull./Fr./Fr.: v humusu mezi listím
Hohebeuhlia geogenius/DC./Fr./Sing.: na zemi u pařeze Quercus
Hygrophorus penerius Fr.: v humusu mezi listím
Hygrophorus russula/Schff./Fr./Quél.: v humusu mezi listím smíšeného porostu
Mycena renati Quél.: na ležícím kmeni Carpinus
Mycena rosea/Bull./Fr./Velen.: v humusu mezi listím
Otidea umbrina/Pers./Bres.: v hřabance mezi listím
Russula cutefracta Cooke: v humusu mezi listím
Stereum pusapatum/Fr./Fr.: na tlejícím pařezech Quercus
Oldřich L á z n í ě k a : Herbstliche Mykoflora des wärmeren Teiles Südwestmährens im Jahre 1936

Seit 1945 dehnt der Autor seine mykologische Untersuchungen Südwestmährens auf das Gebiet der Bezirke Zdar n.S., Třebíč und Znojmo allmählich aus derzeit schon auf 72 Lokalitäten. Diese wurden in ausgeprägten Typen der Waldgemeinschaften, in verschiedensten ökologischen Bedingungen des herzynischen und panonischen Florengebietes ausgewählt.

Der Autor erwähnt einige hervorragendsten Flächen einschließlich zweier neuen Lokalitäten, die sich in thermophilen Eichenwäldern der Umgebung von Znojmo/Zbaim, im Gebiete mit kalkhaltigem Boden befinden. Schon während der ersten verständigen Exkursion, in ziemlich ungünstigen Bedin-

gungen des Anfangs einer langfrisigen niederschlagslosen Periode, sammelte und determinierte er etliche Pilzarten aus Gesamtzahl von 148 evidierten Sippen, die im Region sehr selten vorkommen oder zum erstenmal gefunden worden sind.

Rozšíření rzi pšeničné v roce 1986

Eva Stuchlíková - Zdenka Neuhäuslová
Pavel Bartoš

Rez pšeničná/Puccinia persistens Plowr. var. *trititica* /Eriks./Urban et Marková = *P. trititica* Eriks./se v Československu vyskytuje každoročně. Fyziologické rasy rzi napadajících pšenici se určují ve Výzkumném ústavu rostlinné výroby, Praha-Ruzyně. Silný výskyt rzi pšeničné v r. 1983 s převahou rasy UN 3-61SaBa, napadající všechny pěstované odrůdy ozimé pšenice, signalizuje zvýšené nebezpečí této choroby, pokud se budou v příštích letech letní měsíce vyznačovat vyššími teplotami, příznivými pro rychlou reprodukci této rzi.

Fyziologické rasy rzi pšeničné se určují na odrůdách mezigarodního testovacího souboru. U determinovaných ras se zjišťuje jejich reakce na povolených odrůdách pšenice a vybraných novošlechtěných, a to na mladých rostlinách ve fázi 1-3 listů ve skleníku. Předpokladem pro šlechtění na odolnost ke rzi pšeničné je znalost genů virulence v místní populaci patogena.

V letech 1984 - 1986 bylo v Československu určeno z celkového počtu 317 izolátů 20 patotypů, v řazení podle četnosti rasy UN 3-61SaBa, UN 3-61, UN 10-14, UN 10-14SaBa, UN 13-77SaBa, UN 1-53SaBa, UN 2-62SaBa, UN 3-58SaBa, UN 3-58, UN 10-11, UN 3-61/58SaBa, UN 3-61/58, UN 13-77, UN 17-167, UN 10-38, UN 1-1SaBa, UN 10-11SaBa, UN 2-62, UN 2-15, UN 2-15SaBa. V roce 1986 byl počet zpracovaných vzorků nejvyšší/158/; vzorky pocházely ze 49 lokalit. Největší počet ras byl získán z odrůd Regina, Slavica, Vala a Zdar, které jsou náchylné ke všem rasám. Převládala opět rasa UN 3-61SaBa /36 %/ a podle četnosti výskytu následovaly rasy v tomto pořadí: UN 3-61/12 %/, UN 10-14 /12 %/, UN 10-14SaBa/11 %/, UN 1-53SaBa/9 %/, UN 13-77SaBa /6 %/, UN 2-62SaBa/6 %/, UN 3-61/58SaBa /3 %/, UN 3-61/58 /2 %/, UN 13-77/2 %/ a UN 2-62/1%.

Nejrozšířenější v populaci rzi pšeničné od r. 1982 je rasa UN 3-61SaBa. Do tohoto roku převládala biotyp těžé rasy, ale avirulentní na odrůdě Salzländer Bartweizen. Jako v přecházejících třech letech se vyskytovaly rasy UN 10-14, UN 10-14SaBa a UN 13-77SaBa. Pro analyzovaný soubor izolátů je charakteristické, že téměř všechny rasy/vyjma 53/ jsou zastoupeny biotypy virulentními i avirulentními ke genu Lr 26/Salzländer Bartweizen-SaBa/. To ukazuje vysokou mutabilitu lokusu pro virulenci ke genu Lr 26. Přehled výskytu ras rzi pšeničné z r. 1986 vede k domněnce, že méně virulentní rasy se vyskytovaly v západní části CSSR, kde byl i relativně slabší výskyt této rzi.

Nejrozšířenější rasa UN 3-61SaBa napadá všechny pěstované odrůdy ozimé pšenice, středně odolná je pouze Košutka, k některým izolátům této rasy odrůda Danubia a odrůdy jarní pšenice Sandra a Sylva; Rena má intermediární reakci. Také rasa UN 13-77SaBa napadá všechny pěstované odrůdy ozimé

pšenice, slaběji odrůda Košutka a vyvolává odolnou reakci jen u jarních odrůd Sandra a Sylva.

I když k některým rasám jsou pěstované odrůdy náchylné, podíl rezistentních odrůd s geny Lr 3/Hana, Juna, Mara, Odra, Víginta/, Lr 26/Danubia, Iris, Roxana, Sabina, Selekt/ a kombinací genu Lr 3 s genem Lr 26 /Agra, Amika, Istpa/, účinnými k některým rasám rzi pšeničné, snižuje alespon lokálně její reprodukční potenciál.

Znalost fyziologických ras má význam jak pro pěstitele, poněvadž volbou vhodné odrůdové skladby se může snížit riziko ztrát, tak pro šlechtitele, který k ní přihlíží při výběru rodičovských druhů ke křížení. Pokud budou zimy příznivé pro přezimování rzi pšeničné na ozimé pšenici a teplá léta, bude třeba počítat s intenzivnějším šlechtěním na rezistenci proti rzi pšeničné i ochranou proti této rzi.
/Z Výzkumného ústavu rostlinné výroby, 161 06 Praha 6-Ruzyně/.

Diskuse

K vlivu Měsíce na růst hub

Jan Sitar

Podle staré lidové zkušenosti se nejen u nás, ale prakticky v celé Evropě už od středověku traduje, že plodnice hub vyrůstají výše za dorůstajícího Měsíce, tedy v období mezi novem a úplnkem a že jejich růst po úplnku ustává. Týká se to hlavně nejvíce sbíraných hub hřibovitých, ale zčásti také růžovek, holubinek, snad i žampionů a jiných hub/Melzer 1954, Hanuš 1963 a, b, Kuthan 1987/.

Tato zkušenost však není všemi mykology akceptována a byla svého času dokonce označována za pověru, zavánějící astrologií/Melzer 1954, Hanuš 1963 b/. Ale i nezaujatí a velmi zkušení mykologové pochybovali o oprávněnosti této praxe a požadovali sebrání delších pozorovacích řad/Smarda 1967/.

Vlivy fáze Měsíce se už od středověku spojovaly s vláhou. Z toho důvodu se už tehdy doporučovalo doslova: "Všecky rostliny, mající své plody v zemi, jako brambory, řepu, mrkev, cibuli a česnek, zasévej a sázej v době ubývajících Měsíce; v této době převládá vlhkost, která prospívá jejich klíčení". /Melzer 1954/. Dnes je všeobecně akceptováno, že základní podmínkou pro růst podhoubí a nasazení zárodků plodnic je vlhá a teplo v půdě stanoviště i v atmosféře/Smarda 1962, 1963/. Vždyt dospělé plodnice obsahují asi 87 % vody/Zeman 1954/. Důležitý je ovšem také momentální vývojový stav podhoubí, který však s periodickými změnami výše uvedených činitelů také souvisí.

Fruktifikační perioda hřibovitých hub a také žampionů se odhaduje na 4 týdny/Zeman 1954/, což nápadně připomíná dobu oběhu Měsíce kolem Země. Tyto dvě periody/tedy fruktifikace hub a fáze Měsíce/ by byly souvislostí zcela náhod-

nou, kdyby jejich zařazení na časové ose bylo v jednom roce i v různých letech různé. Podle mnohasetleté zkušenosti je však jejich zařazení vzájemně závislé - jak o tom hovoří naše pranostika - a nebude tedy náhodné.

Kdyby se podařilo s konečnou platností prokázat, že poloha Měsíce ovlivňuje množství srážek, přispělo by to k vysvětlení, proč za určité fáze dochází k většímu růstu hub.

Autor sledoval přes dva a půl roku/celkem po dobu 33 lunací v letech 1980-1982/podle "Denního přehledu počasí" /CHMÚ 1980-1982/ každodenní srážky, naměřené v Praze-Ruzyni. Získal tak celkem 974 hodnot, které sestavil podle jednotlivých dnů lunace. Pro každý den lunace pak byla vypočtena za 33 hodnot průměrná hodnota srážek v milimetrech vody. Ze získaných průměrných hodnot byla vynesena křivka průměrné srážkové činnosti v průběhu lunace/viz graf na str. 13/. Z grafu je zřejmé, že k maximu srážkové činnosti dochází v týdnu mezi úplňkem a poslední čtvrtí, s vrcholem 3. až 4. den po úplňku/ = 17.-18. den lunace/ a k minimu dochází 2 dny po novu, tedy 2. den lunace. Ke statistickému srovnání byly vzaty hodnoty za 8 dnů kolem maxima/14.-21. den lunace/ a za 8 dnů kolem minima/25.-4. den lunace/. V těchto dvou souborech zbylo z původního materiálu pouze 520 hodnot.

Průměrné denní srážky v období maxima byly 1,112 mm, v období minima 0,763 mm. Sloupcový graf vpravo od křivky zobrazuje významnost rozdílů těchto dvou průměrů. Směrodatné odchylky jsou $s_1 = \pm 0,256$ mm a $s_2 = \pm 0,115$ mm. Statistická významnost hodnocena podle Studentova testu, $t = 3,515 > 2,977$ na 1% hladině významnosti, $p < 0,01$. Rozdíl průměrů je tedy statisticky vysoce významný.

Abychom statistickou významnost výsledku ještě více podpořili, nahradili jsme ve dnech, kdy bylo srážek více než 10 mm, tuto "lijákovou" hodnotu průměrnou hodnotou ze všech srážek/často i nulových/ toho dne lunace. Tím jsme zabránili tomu, aby nám náhodný stav atmosféry se sklonem k lijáku nezkrasil mimozemský vliv, který jsme chtěli odhalit. Že se to v podstatě zdařilo, ukazuje statistický výpočet, kde již bylo kalkulováno s těmito korigovanými hodnotami.

Dodatečně jsme pak znázornili počet lijákových dnů/den se srážkami většími než 10 mm/ na dolní části grafu/viz/plnými sloupci. Výška sloupce odpovídá součtu všech srážek těchto lijákových dnů. Měřítka pro ně je vpravo dole. Číslice nad sloupcem udává, kolik se takových lijákových dnů v tom kterém pořadovém dnu lunace celkem vyskytlo. I tento výsledek je pozoruhodný. V období maxima srážek/14.-21. den lunace/ se vyskytlo celkem 16 lijákových dnů s celkovým součtem všech srážek za těchto 16 dnů 289,3 mm. V období minima srážek/25.-4. den lunace/ se vyskytlo jen 7 lijákových dnů a úhrn jejich srážek byl jen 121,8 mm. Poměr počtu lijákových dnů v maximu a v minimu je tedy 1:2,28 a poměr celkových srážek je 1:2,38. V tomto ohledu je srovnání srážkové činnosti téměř shodné. Cíli: došlo-li k lijáku, byl přibližně v průměru stejně vydatný za maxima jako za minima srážkové činnosti, jenže sklon ke vzniku lijáku, tedy jejich četnost, byla v období maxima 2,28krát větší než v období minima. I tento ukazatel podporuje naše výsledky.

Předložená práce prokazuje souvislost fází Měsíce se srážkovou činností. Tento vliv by se měl teoreticky uplatňovat v atmosféře celé zeměkoule. To také dokazuje velká statis-

tika americká a australská/Svoboda 1986, Haquš 1963 c/. Tyto statistiky prokázaly zvýšení srážek po úplnku; navíc však také dokazují druhé maximum po novu. Toto druhé maximum jsme v naší sestavě nepotvrdili. Náznak vyšší lijákové činnosti po novu je zcela nepřesvědčivý/viz dolní část grafu/.

Pozorovaný jev není možné v žádném případě vysvětlit pouze gravitací Měsíce. Slapy/příliv a odliv/ mají v průběhu každého dne/24 hodin/ dvě maxima a dvě minima a každý bod na zeměkouli je jím takto vystaven v každé poloze Měsíce, bez ohledu na dny lunace. Otázkou další úvahy je, zda nedochází k zesílení slapového účinku sčítáním vlivu Slunce a Měsíce v poloze kolem úplnku a novu. Není to vyloučeno. My jsme však zjistili zvýšení srážek po úplnku, nikoli po novu, a potvrdili další autoři naše pozorování, budeme moci slapový výklad odmítnout.

Geomagnetická aktivita na povrchu Země se periodicky mění i při klidném Slunci/tzn. bez erupcí/. Tyto změny souvisí také s fázemi Měsíce/ovlivňují tok korpuskulárního slunečního záření svou gravitací/. Dokázala to dlouhodobá pozorování naší Geomagnetické laboratoře v Hurbanově/Svoboda 1986/. První maximum geomagnetické aktivity je mezi novem a první čtvrtí. Druhé je mezi úplnkem a poslední čtvrtí. Výrazné minimum je mezi poslední čtvrtí a novem. Dvoufázovost těchto změn by v případě dvoufázovosti křivky průměrných srážek mohla vést k zamyšlení i nad těmito souvislostmi. Jenže naše křivka srážkové činnosti je jednofázová, pouze s jedním maximem! Souvislost s geomagnetickou aktivitou je tedy také pochybná.

Zbývá už jen možnost vlivu polarizovaného měsíčního světla na atmosféru s možností ovlivnění kondenzačních jader ve vysokých vrstvách ovzduší. Tohoto světla je samozřejmě nejvíce kolem úplnku a nejméně kolem novu. To by podporovala jednofázovost křivky srážek. Nakonec se ještě zmínme o teorii Bowenové/Hanuš 1963 c/, který připouští, že by zvýšení srážkové činnosti bylo možné na podkladě vnikání meteorického prachu do deštových mraků, neboť podle radarových pozorování se v okolí první čtvrti Měsíce vyskytuje asi o 12% meteorických stop více a v období poslední čtvrti je jich rovněž více než kolem úplnku a novu. Tak totiž Bowen vysvětluje svoje vlastní pozorování dvoufázové křivky srážek s maximy po úplnku i po novu.

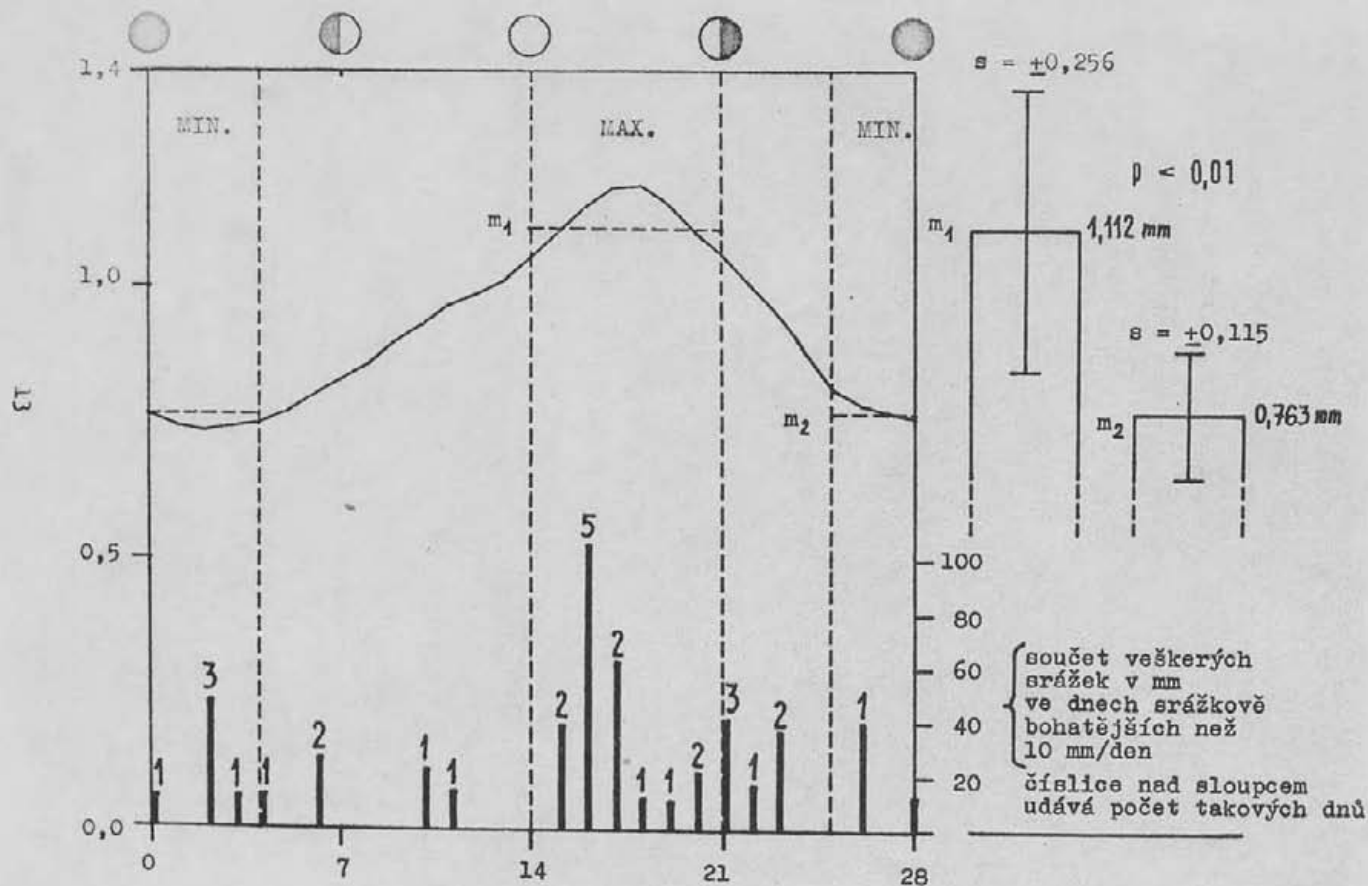
Je zřejmé, že se před námi otvírají další možnosti výzkumu. Musíme totiž připustit, že se zde mohou uplatňovat i jiné, dosud neznámé vlivy, jejichž poznání by obohatilo naše vědomosti i praktickou činnost.

Za hlavní stimulujičící činitele růstu hřibů považujeme vláhu a teplotu. Jestliže po úplnku dojde ke zvýšení srážko-

---

Graf průměrné srážkové činnosti v průběhu lunace. - Na ose x jsou vyneseny jednotlivé dny lunace, na ose y průměrná hodnota srážek v milimetrech vody/den; křivka znázorňuje průměrnou srážkovou činnost v průběhu lunace. Nad grafem jednotlivé fáze Měsíce. Sloupcový graf vpravo od křivky zobrazuje významnost rozdílů průměrů srážek mezi obdobími maxima a minima. - Kreslil J. Sitar.

vé činnosti, zvýší se dostatečně vláha půdy i ovzduší. Minimum srážkové činnosti po novu s sebou nese minimum oblačnosti a tedy maximum slunečního svitu, což ve vegetačním období letním znamená zároveň oteplení. Teprve nyní jsou tedy splněny životní požadavky fruktifikace podhoubí, které začne růst a záhy, ještě před úplnkem, vyrazí plodnice. Takový je nejjednodušší a asi nejpravděpodobnější výklad lidové zkušenosti o maximu růstu hub.

Tuto přirozenou periodicitu mohou narušit jediné

1/ studené severní větry, vhnějící chladný vzduch do lesa, ochlazující tím substrát a zastavující růst plodnic,
2/ dlouhotrvající lijáky, které ničí podhoubí a tím rovněž zastaví růst plodnic a

3/ vliv Měsíce musí nutně selhat, je-li déletrvajícím suchem, země je proschlá a v atmosféře nejsou podmínky pro srážkovou činnost vůbec/Hanuš 1963 b/.

Zdá se, že naše pozorování houbařskou pranostiku vysvětluje. Na druhé straně pranostika podporuje naše pozorování, že v průběhu lunace dochází pouze k jednomu maximu srážkové činnosti a nikoli ke dvěma, jak uvádějí zahraniční práce.

I staré pranostika, kterou jsme citovali v úvodu/"Všechny rostliny, mající své plody v zemi, zasévej a sázej v době ubývajícího Měsíce; v této době převládá vlhkost, která prospívá jejich klíčení"/ také podporuje spíše naše výsledky. Přesto je žádoucí, abychom se těmito otázkami nadále zabývali.

Jsou skupiny hub, které jsou vysloveně podeštné, jiné plodí, až po jistém intervalu. Tento článek má být výzvou k serióznímu vědeckému průzkumu výše uvedených závislostí. K tomuto průzkumu mohou přispět jak mykologické kroužky, tak i nadšení jednotlivci.

L i t e r a t u r a

- Hanuš L./1963 a/: Ovlivňuje měsíc růst hub?—Čas.čs.Houbařů, Praha, 40:50-57.
Hanuš L./1963 b/: O vlivu měsíce na růst hub.—Čas.čs.Houbařů, Praha, 40:91-94.
Hanuš L./1963 c/: Počasí-Měsíc-Houby.—Čas.čs.Houbařů, Praha, 40:155-157.
Kuthan J./1987/: osobní sdělení
Melzer V./1954/: Vliv Měsíce na růst hub.—Čes.Mykol., Praha, 8:183-184.
Svoboda K./1986/: Vliv Měsíce na Zemi, počasí a živé organismy.—Sborn.ref. ze semináře "Člověk ve svém pozemském a kosmickém prostředí", 23.-25.4.1986 v Úpici, s.17-25.
Šmarda F./1962/: Průběh houbařské sezóny v roce 1961.—Čes. Mykol., Praha, 16:209 - 213.
Šmarda F./1963/: Příspěvek o vzájemném vztahu hub a makroklimatu v roce 1962.—Čes. Mykol., Praha, 17:141-148.
Šmarda F./1967/: Úroda hub ve vztazích k fázím Měsíce.—Čes. Mykol., Praha, 21:92-97.
Zeman J./1954/: Poznatky o růstu smrkového plemene hříbu obecného.—Čes. Mykol., Praha, 8:107-114.

Jan S i t a r: Zum Einfluss der Mondphasen auf die Häufigkeit des Vorkommens von Pilzen

Der Autor beweist, dass die durchschnittliche, statistisch signifikant höhere Niederschlagsmenge in der Periode zwischen

Vollmond und letztem Mondviertel liegt und dass die niedrigste Niederschlagsmenge knapp nach Neumond entsteht. Da die Boden- und Luftfeuchtigkeit zusammen mit Erhöhung der Temperatur für das Wachstum der Pilze bestimmend sind, ist es möglich, dass nach der Feuchtigkeitsperiode/nach Vollmond/ eine weitere mit niedrigeren Niederschlägen/nach Neumond/ und mehr Sonnenstrahlung eintritt, die im Sommer mit dem Temperaturanstieg verbunden ist. Dann sind alle lebenswichtigen Bedingungen für das Wachstum des Myzeliums und schliesslich auch der Fruchtkörperbildung bei zunehmendem Monde erfüllt. Diese Erklärung steht in guter Übereinstimmung mit der Volksprognose.

Ochrana hub

Rozšíření chráněných hub v Lublinském kraji

Bogusław Szłata

Biologický ústav Univerzity Marie Curie-Skłodowské, Lublin, Polsko

Vzrůstající znečišťování ovzduší, vod a půdy, jakož i znehodnocování životního prostředí v důsledku dlouhodobého využívání území/kácení starých stromů, odvodňování rašelinišť, regulace řek/ jsou hlavními důvody vymírání mnoha druhů hub nebo ubývání jejich výskytu v území. Kromě toho je mnoho druhů v nebezpečí v důsledku kolektivního sběru hub, které je nyní v Polsku organizováno v míře v sousedních zemích neslychané.

Pozorování a výzkumy prováděné v nedávných letech ukázaly, že v Polsku přinejménším 50 druhů velkých hub vymřelo a téměř 750 druhů je v různém stupni ohrožení/Wojewoda, Lawrynowicz 1986/.

Zdá se však, že většina hub ohrožená vymřením patří k málo stíraným k jídlu, stejně jako ty, které se vyznačují zvláštní fruktifikací. Aby se zabránilo mizení, jsou desítky hub v Polsku od r. 1983 pod legální ochranou. Z nich bylo v Lublinském kraji zaznamenáno těchto 16 druhů: *Grifola frondosa* /Dicks.:Fr./S.F.Gray, *Hericiium coralloides*/Scop.:Fr./S.F.Gray, *H. clathroides*/Pallas:Fr./Pers., *Langermannia gigantea*/Pers./Rostk., *Meripilus giganteus*/Pers.:Fr./P.Karst., *Mitrophora semilibera*/DC.:Fr./Lév., *Morchella conica* Pers., *M. esculenta* Pers., *Mutinus caninus*/Huds.:Pers./, *Phallus impudicus* L.:Pers., *Polyporus umbellatus*/Pers.:Fr./Fr., *Ptychoverpa bohemica* /Krombh./Boud., *Sparassis crispa*/Wulf.:Fr., *Strobilomyces floccopus*/Vahl.:Fr./P.Karst., *Verpa conica* Sw. a *Xerocomus parasiticus*/Bull.:Fr./Quél.

Autor se zajímá o problém vztahu mezi lokalitou a výše uvedenými druhy hub a různými formami ochrany přirozeného výskytu. Ve světle již zmíněných skutečností není třeba zdů-

razňovat, že méně ohrožené vyhynutím jsou houby vyskytující se v rezervacích, národních parcích a chráněných krajinných oblastech, avšak pouze za podmínky, že bude striktně dodržován status zvláštních forem ochrany. Výše zmíněné závislosti byly ukázány na posteru s několika málo vybranými druhy hub, které jsou úplně chráněny.

Při analýze geografického rozšíření chráněných druhů v Lublinském kraji stojí za to poznamenat, že čtyři druhy byly pozorovány v administrativních hranicích města Lublinu. Dva z nich, *Mitrophora semilibera*/DC.:Fr./Lév. a *Morchella esculenta* Pers. byly nalezeny uvnitř hustě zastavěné městské oblasti/v parku a na hřbitově/ a zbývající dva, *Langermannia gigantea* a *Phallus impudicus* L.:Pers., v periferních, řídko zastavěných oblastech, avšak v blízkosti komunikací s vysokou intenzitou provozu. Tyto skutečnosti dovolují určitý optimismus, neboť se zdají ukazovat, že uvedené houby jsou relativně odolné vůči vzrůstajícímu znečištění a degradaci přirozených stanovišť.

Přel. F. Kotlaba
/Upravené české znění posteru, předloženého anglicky na symposiu "Houby z hlediska ochrany přírody a zdraví člověka" dne 1. IV. 1987 v MBÚ ČSAV v Praze - Krči./

Mykologická bibliografie

Na stránkách našeho odborného, zejména regionálního, tisku vycházejí příležitostně články s mykologickou tematikou, které by snadno mohly uniknout pozornosti širší mykologické veřejnosti. Proto se výbor ČSVSM rozhodl přinášet občas a postupně v tomto informačním bulletinu bibliografické články, upozorňující na mykologické články, publikované především v regionálním tisku. Jako první přinášíme ukázkovou bibliografii Z. Kluzáka, zpracovávající mykologické články, otištěné v letech 1972-1986 ve Sborníku Jihočeského Muzea v Českých Budějovicích, a to jako vzor, který doporučujeme event. ostatním autorům podobných bibliografií.

Kromě toho chceme tuto bibliografickou hlídku věnovat i upozornění na důležitější nově vyšlou mykologickou literaturu, především domácí produkce. Red.

Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy

Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy uveřejňuje vědecké práce, krátké zprávy a recenze dosud nikde nepublikované ze všech oborů přírodních věd, které přímo nebo v širších souvislostech přispívají k přírodovědeckému výzkumu jižních Čech.

Sborník začal vycházet v r. 1958. Stal se přírodovědeckým protějškem časopisu Jihočeský sborník historický, který volně navázal na dva ročníky někdejší polytematické Ročenky Vlastivědné společnosti jihočeské při městském muzeu v Českých Budějovicích/1930 a 1935/.

Ročníky vyšly v letech 1958, 1959, 1961 a 1964 ve formě ročenky pod názvem Sborník Krajského vlastivědného muzea v

Českých Budějovicích, Přírodní vědy. Počíná se ročníkem 5/1965/ dostal Sborník formu časopisu s roční periodicitou tři řádných čísel a název Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy/bibliografická zkratka: Sbor. Jihočes. Muz. v Ces. Budějovicích, Přír. Vědy/.

Současné obsahové zaměření Sborníku odpovídá oborovému zastoupení přírodovědeckého pracoviště Jihočeského muzea. Až do ročníku 14 jsou publikovány vesměs práce geologické, botanické a zoologické. V roce 1974 je nově zřízeno funkční místo pro mykologa a tím i časopis je obohacen o práce s tematikou mykologickou.

Chronologický seznam prací s mykologickou tematikou publikovaných ve Sborníku Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy do konce roku 1986:

- Kubička J., Kubičková L., Kluzák Z. 1973: Výskyt houby hadovky zápašné-*Phallus impudicus* L. ex Pers. na území Jihočeského kraje. -12:25-33.
- Kubička J. 1976: Hřib cizopasný-*Boletus parasiticus* Bull. ex Fr. v jižních Čechách. -16:67-76.
- Kluzák Z. edit. 1977: 2. českobudějovické mykologické dny 15.-18. září 1976. Soubor referátů. -17:107-135. Havel V.: Živo - topis Jindřicha Kučery. -Skalický V.: Jindřich Kučera a jeho mykologické publikace. - Skalický V.: Jindřich Kučera jako botanik. -Vranovský R.: Jindřich Kučera a jeho mykologická pozůstalost. -Skalický V.: Bibliografie prací Jindřicha Kučery. -Kubička J.: Ekologické poznámky k mykoflora jižních Čech. -Hilber O.: Zur Systematik der Sektion *Pleurotus*.
- Kluzák Z. 1977: *Octaviania asterosperma* Vitt. v jižních Čechách. -17:136.
- Svrček M. 1978: Diskomycety jižních Čech I. -18:71-93.
- Kubička J. 1979: *Octospora lilacina*/Seaver/Svr. et Kub. v jižních Čechách/*Discomycetes operculati*/. -19:33-36.
- Kotlaba F. 1979: První nález bělochoroše Kmetova/*Tyromyces kmetii*/ v Čechách a jeho rozšíření v Československu. -19:53-59.
- Kluzák Z. 1979: Vybrané mykofloristické nálezy z jižních Čech. -19:63-71. /Uvedené druhy: *Amanita virosa*, *Clavaria zollingeri*, *Cordyceps militaris*, *Creolophus cirrhatus*, *Entoloma sinuatum*, *Cordyceps ophioglossoides*, *Cortinarius orellanus*, *Funaria gallica*, *Gaeastrum striatum*, *Gaeastrum triplex*, *Gyromitra infusa*, *Helvella queletii*, *Heridium flagellum*, *Hygrophorus discoideus*, *Inocybe patouillardii*, *Inocybe pudica*, *Lactarius hepaticus*, *Lycoperdon echinatum*, *Lycoperdon mammaeforme*, *Microrhizoglossum viride*, *Neogyromitra gigas*, *Phaeolepiota aurea*, *Phylloporus rhodoxanthus*, *Ramaria subbotrytis*, *Russula solaris*, *Sarcoscypha coccinea*, *Sarcosphaera crassa*, *Volvariella bombycina*, *V. bombycina* var. *flaviceps*/.
- Kluzák Z. 1979: *Boletus junquilleus*/Quél./Boudier a *Boletus rhodopurpureus* Smotlacha -nové druhy pro jižní Čechy. -19:95-99.
- Kotlaba F. 1980: Druhý nález bělochoroše Kmetova/*Tyromyces kmetii*/ v Čechách. -20:22.
- Kubička J. 1980: Rozšíření pavučince hezoučského *Cortinarius bibulus* Quél. v jižních Čechách a v CSSR. -20:23-27.
- Kubička J., Kluzák Z. 1980: Rozšíření jedovatých muchomůrek ze skupiny *Amanita phalloides* v Jihočeském kraji. -20:57-66.

- Kotlaba F.1980:Výskyt čirůvky dvoubarvé/Lepista saeva/v Jihočeském kraji a poznámky k jejímu rozšíření v Čechách.-20:73-82.
- Kubička J., Kluzák Z.1981:Rozšíření jedovatých nefaloidních muchomůrek v Jihočeském kraji.-21:21-32/druhy:Amanita pantherina, muscaria, regalis, gemmata/.
- Kotlaba F.1981:K stému výročí narození prof.dr.Jana Macká /1881-1964/.-21:50.
- Kotlaba F.1981:Rozšíření vřeckaté houby ohnivce šarlatového /Sarcoscypha coccinea/ v jižních Čechách a jeho substráty v Československu.-21:51-54.
- Kubička J., Kluzák Z.1981:Třetí příspěvek k rozšíření jedovatých hub v Jihočeském kraji.-21:89-101./Druhy:Gyromitra esculenta, Sarcosphaera crassa, Boletus satanas, Nolanea verana, Inocybe patouillardii, Entoloma sinuatum, Cortinarius orellanus/.
- Kotlaba F.1981:Nález vzácného choroše Ganoderma resinaceum v C.Budějovicích.-21:102.
- Kluzák Z.1982:Nové nálezy šupinovky zlaté-Phaeolepiota aurea/Matt.ex Fr./Konr.et Maubl.v jižních Čechách.-22:35.
- Kubička J., Kluzák Z.1982:Rozšíření muchomůrky citronové-Amanita citrina/Schaeff./ex Roques v Jihočeském kraji.-22:51-58.
- Kubička J., Kluzák Z.1982:Rozšíření muchomůrky porfyrové-Amanita porphyria/Alb.et Schw.ex Fr./Schummel v Jihočeském kraji.-22:97-104.
- Kotlaba F.1983:70 let MUDr.Jiřího Kubičky.-23:20
- Kluzák Z.1983: Rozšíření hříbu červeného-Boletus rubellus Krombh. v Jihočeském kraji.-23:21-24.
- Kotlaba F.1983:Seznam hub nalezených na exkurzích VII.celostátní mykologické konference v Českých Budějovicích 13.-18.9.1982.-23:37-48.
- Kluzák Z.1983:Nové nálezy hříbu dřevožijného-Buchwaldoboletus lignicola/Kallenb./Pil.v jižních Čechách.-23:91-94.
- Kluzák Z.1984:Květnatec Archerův-Anthurus archeri/Berk./E.Fischer v CSSR po dvaceti letech.-24:37-47.
- Kubička J., Kluzák Z.1984:Klouzek žlutavý-Boletus flavidus Fr.ex Fr.v jižních Čechách a v GSZR.-24:85-90.
- Kluzák Z.1984:Nová lokalita ohnivce šarlatového-Sarcoscypha coccinea/Scop.ex St.Am./Lamotte-v jižních Čechách.-24:90.
- Kluzák Z.1985:Ze MUDr.Jiřím Kubičkou.-25:12.
- Kluzák Z., Pravda V.1985:Hřib moravský-Boletus morevicus Vacek v Čechách.-25:9-11.
- Kubička J., Kluzák Z.1985:Toxické lysohlávky/Psilocybe/v Jihočeském kraji.-25:49-52.
- Kluzák Z.1985:Psivka Ravenelova-Mutinus ravenelii/Berk.et Curt./E.Fischer-v Čechách.-25:62.
- Kotlaba F.1985:K šedesátým narozeninám RMDr.Mírko Svrčks, CSc.-25:107.
- Kluzák Z.1986:Stročkovec kyjovitý-Gomphus clavatus v Jihočeském kraji.-26:11-17.
- Kotlaba F.1986:Zdeněk Kluzák šedesátiletý.-26:51-52.
- Kluzák Z.1986:První nález čirůvky tygrové-Tricholoma pardalotum v jižních Čechách.-26:53-55.
- Kotlaba F.1986:Zdeněk Kluzák, Miroslav Smotlacha, Josef a Marie Erhartovi: Poznáváme houby/Recenze/.-26:59-60.
- Kluzák Z.1986:Rozšíření druhů rodu Gyroporus v Jihočeském kraji.-26:73-82.

Zdeněk Kluzák

BIBLIOGRAFIE MYKOLOGICKÉHO ZPRAVODAJE /1957-1977/ vyšla v březnu tr.ve Sborníku pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci "Biologie 4", který kromě ní obsahuje na svých 213 stránkách dalších 8 metodicky, botanicky, zoologicky a antropologicky zaměřených příspěvků. Tato vynikající práce RNDr. Bronislava Hlůzy, CSc. a RNDr. Vladimíra Antonína v rozsahu 89 stran je příspěvkem k mykologické bibliografii z let 1957 až 1977. Přináší údaje o 908 pracích, které byly publikovány během 21 let v Mykologickém zpravodaji. Bibliografie je doplněna autorským rejstříkem/144 autorů/. Index rodových a druhových jmen obsahuje více než 1900 taxonů. Ve jmenném rejstříku je zachyceno přes 1850 jmen. Věcný rejstřík obsahuje 155 hesel. Práce je zároveň příspěvkem k dějinám mykologie na Moravě.

Tuto užitečnou přehledně zpracovanou podrobnou práci, která usnadní orientaci v literární produkci Mykologického zpravodaje/předchůdce Mykol. listů/, by si měl opatřit nejen každý, kdo v uvedených letech tento orgán moravských mykologů odebíral a trvale ho uchovává-dnes už jako cennou bibliofilii-ve své knihovně, ale i ten, kdo ho bude stále potřebovat jako pramen bohatých mykologických informací.

Vydání "Bibliografie..." bylo důstojným příspěvkem obou autorů k letošním nedožitým osmdesátinám moravského mykologa ing. Karla Kříže/1907-1980/, který se vůdčím způsobem podílel na jeho vydávání.

Jeden výtisk Sborníku "Biologie 4", v němž byla bibliografie otištěna, stojí 35.- Kčs a je možno jej objednat na adrese: Ústřední knihovna pedagogické fakulty Univerzity Palackého, Žerotínovo nám. 2, 771 40 Olomouc.

HOUBY HORSKÝCH SMRČIN A PODHORSKÝCH SMRKOVÝCH POROSTŮ V ČESKOSLOVENSKU je název sborníku referátů ze seminářů sekce pro mykofloristiku a mykocenologii CSVSM, konaného 4. X. 1986 ve Spišské Nové Vsi, který v červnu tr. vydala a pro interní potřebu rozmnožila za redakce Jana Kuthana naše Společnost. Sedesát stran formátu A4 je věnováno plnému znění čtrnácti z 15 na semináři přednesených referátů. Čtenář najde ve sborníku informace o současném stavu mykofloristického a mykocenologického výzkumu horských smrčín v Československu/R. Fellner/, o houbách horských a podhorských smrčín v Československu/J. Lazebníček/, o výskytu ektomykorrhizních hub v imisních oblastech Krušných hor/P. Cudlín, V. Mejstřík a J. Nováček/, o houbách horských smrčín Krkonošského národního parku/R. Fellner/, o vzácnějších lupenatých houbách fatranských podhorských smrčín/L. Hagara/, o zajímavějších sběrech hub ve smrčínách Železnorudské/Z. Hájek, S. Holec a F. Míka/, o mykofloře smrčín v oblasti Štrbského plesa ve Vysokých Tatrách/J. Kutšan a R. Singer/, o mykofloristickém průzkumu smrkových lesů Českomoravské vrchoviny na Zdársku a Třebíčsku/O. Lázníčka/, o mykofloře horských smrčín "Doliny siedmich pramenov" v Belianských Tatrách/M. Srček/, o houbách smrkových porostů Kvildských plání na Sumavě/F. Tonál/, o parazitických a dřevokazných houbách horských smrčín v CSSR/A. Cerný/, o rozšíření muchomůrky královské-Amanita regalis-v CSSR/B. Hlůza/, o chorošovitých houbách horských smrčín/F. Kotlaba/ a o števnatkovitých houbách horských smrčín a smrkových porostů v podhůří na sev. Moravě a Slovensku/J. Kutšan/.

Objednávky tohoto sborníku přijímá sekretariát Čs. vědecké společnosti pro mykologii při CSAV, Krakovská 1, Praha 1. -sš.

"ATLAS HÚB" OD LADISLAVA HAGARU-NOVÁ MYKOLOGICKÁ PUBLIKÁCIA - sa objavil pred vrcholom tohoročnej hubárskej sezóny vo výkladoch kníhkupectiev. Autor, mykolog-amatér, je v mykologickej čitateľskej verejnosti známy ako prispievateľ odborných periodík a ako fotograf; predstavil v minulosti svoju záľubu kalendárnym vydaním bežných druhov húb. Tentokrát si zvolil cieľ nepomerne náročnejší.

Atlas obsahuje všeobecnú a špeciálnu časť. Obsah týchto dvoch hlavných kapitol autor prispôbil širšiemu čitateľskému určeniu knihy. Vo všeobecnej časti vynechal poznatky o anatómii a morfológii plodníc, nezaobrá sa problémami sústavy húb ani ich názvoslovím. O to viacej priestoru venuje otázkam, zaujímavým predovšetkým praktického hubára, s ktorými sa tento stretáva od momentu, keď skoro ráno vkročí do lesa až po okamžik, keď si huby večer kladie na tanier. Kde a kedy rastú, ako ich zbierať a určovať, ako predísť otravám. Široká je najmä kapitola o kulinárnom využití húb, ktorá so 119 receptami predstavuje výber tradičných i moderných postupov ich tepelnej úpravy.

Tažisko publikácie spočíva v jej špeciálnej časti, ktorá obsahuje farebné fotografie 270 druhov húb. V titulku opisnej časti je uvedený slovenský, český a latinský názov, konzumné vlastnosti huby označuje piktogram. Textová časť k obrázkom zahrnuje makroskopický popis plodnice, zvyčajné miesta rastu, možnosť zámenny s podobnými druhmi a kuchynské využitie.

K nesporným prednostiam knihy patrí skutočnosť, že autor zaradil do výberu fotografií aj niekoľko desiatok takých druhov, ktoré sa v atlassoch vydaných u nás zatiaľ nevyskytovali. Týka sa to predovšetkým rodov *Hygrophorus*, *Lyophyllum*, *Tricholoma*, *Agericus*, *Lactarius* a *Russula*, ktoré sú vzhľadom na rozsah publikácie bohato zastúpené. Na druhej strane, autor poskytol len minimálny priestor rodom *Mycena*, *Cortinarius*, *Inocybe*, *Entoloma* a *Pholiota* a to pravdepodobne preto, že prevažná väčšina druhov z týchto rodov nemá kulinárne využitie. Svedčí o tom aj úplná absencia fotografií tvrdých trüdnikovitých húb z čelade *Polyporaceae*.

Kvalita farebných fotografií je vysoká. Obrázky vystihujú charakteristické makroznaky jednotlivých druhov a aj farebné podanie je verné. Skupinky húb pôsobia prirodzene, či už samy o sebe alebo vo vzťahu k biotopu. Vo veľkej väčšine prípadov sú zložené z rôzne starých plodníc, čo je z hľadiska určovania dôležité. Ani tam, kde je počet plodníc hľadší, sa nestrácajú detaily a charakteristické makroznaky. Napriek tomu treba spomenúť, že niektoré obrázky vyšli príliš tmavo/č, 8, 12, 263/. Fotografie *Gelocybe gambosa* zase potvrdzuje, že obľúbená májovka patrí už tradične medzi huby, ktoré s najviac "vzpierejú" vernému fotografickému zobrazeniu.

Autor prejavil svoj profesionálny prístup k zostaveniu publikácie aj tým, že každý obrázok doplnil základnými faktografickými údajmi, ktoré sa týkajú mena nálezcu a miesta nálezu. Podobne zaradil do makroskopických popisov u niektorých druhov/najmä *Russula*/ aj farebné zmeny dužiny alebo povrchu plodnice vyvolané pôsobením chemických činidiel, čo nie je u publikácií podobného druhu bežné. Možno preto len ľutovať, že sa v textovej časti popisujúcej jednotlivé druhy nenašlo miesto aj pre opis charakteristických mikroskopických znakov. Úroveň publikácie je taká, že si v budúcnosti zaslúži

druhé vydanie. Verme, že z tohto hľadiska bude doplnené.

Súčasťou atlasu je zoznam literatúry a register slovenských, českých a latinských názvov húb. Niektoré slovenské mená zriedkavejších druhov autor navrhol sám, čo možno pokladať za príspevok k slovenskému názvosloviu húb.

Knihu, ktorá by nemala chýbať v knižnici každého milovníka prírody, vydalo Vydavateľstvo Osveta, n.p., Martin a vytlačili ju Tlačiarne SNP, n.p., závod Neografia v Martine na kvalitnom kriedovom papieri. Predáva sa za prijateľnú cenu 80 Kčs.

Pavol Š k u b l a

Osobní

PROF. EDUARD BAUDYŠ - MYKOLOG A FITOPATOLOG

Bohumír C a g a š.

Je známo, že vývoj nášho zemédělského školství i vývoj botaniky jak teoretické tak aplikované, byl ve srovnání s vývojem v Evropě značně zpožděn v mnoha směrech. Vývoj naší botaniky i zemédělského školství, včetně rozboru příčin tohoto neutěšeného stavu, byl v mnohém ohledu již zpracován/Farský 1920, Lom 1966, Eisnerová 1966 aj./, období od začátku 90. let 19. století do založení CSR však na podrobnější analýzu ještě čeká. Rostlinnou patologií, jako nedílnou součástí aplikované botaniky, která byla zavedena na CVUT od škol. roku 1900 - 1901, postupně v daném období přednášeli: Julius Stoklesa, František Bubák/do r. 1903/, Jindřich Uzel, Eduard Baudyš, částečně též F. Ladislav Čelakovský a Antonín Štolc.

A právě v tomto období, které bylo poznamenáno převratnými změnami-založením samostatného zemédělského odboru české techniky/1906/, postupným zvyšováním počtu posluchačů a prohlubováním specializace v rámci katedry zemédělství-představenoval Eduard Baudyš, jehož 100. výročí narození jsme si v r. 1986 připomenuli, jednu z výrazných postav mladého, probouzejícího se zemédělského školství. Toto jeho vystoupení není časově dlouhé, je však poměrně málo známé a rozhodně má co říci i současnosti. Zároveň je však nutno poznamenat, že pro toto léta je příznačné i mizivé technické vybavení pracoviště. Do r. 1918 neexistovala praktická cvičení v kabinetech botanickém a zoologickém, kde vybavenost byla výrazně zlepšena až po r. 1907/Čagaš 1969/.

Baudyš přichází na pražskou techniku jako student a zůstává zde od r. 1907 jako věd. pracovník a soukromý asistent prof. A. Štolce na stoličce zoologie do r. 1908. Poté se stal na základě nabídky prof. Čelakovského z téhož roku provizorním a pak definitivním asistentem na stoličce botaniky do r. 1913, kdy odchází na 2 roky do Sarajeva. Pak se znovu vrací na katedru botaniky, kde působí v letech 1915-1920. Od r. 1916 supluje přednášky z botaniky místo zemédělského prof. Čelakovského. Kromě toho působí na zemédělském odboru jako fytopatolog/habilituje se pro tento obor v r. 1917/. Další jeho působení je spojeno s nově vzniklou Vys. školou zemédělskou v Brně.

Vysokoškolské studium, prakticky zaměřené, ovlivnilo zřejmě Baudyšovu tvorbu-většina jeho prací se totiž dotýká problémů zemědělské praxe a otázek aplikované botaniky. Způsob práce a styl jeho vědeckých prací však ukazuje i na široký základ teoretický, k čemuž zřejmě přispělo i studium na Karlově univerzitě, kde navštěvoval přednášky z biologických oborů a chemie.

Od r. 1910, tedy po složení druhé st. zkoušky, do konce roku 1918, uveřejnil Baudyš kolem 80 prací většinou časopiseckého charakteru. Pro jeho vědecké schopnosti hovoří i ta skutečnost, že se mohl stát asistentem na Vysoké škole již tři roky před složením druhé státní zkoušky. Celková Baudyšova literární produkce je obrovská, práce z jeho začátků však tvoří její významnou část.

Po obsahové stránce je možno pozorovat několik zásadních směrů, kterým Baudyš v tomto období především věnoval pozornost. Od ochrany krajiny, floristiky, přes mykologické studie, fytopatologii a rostlinnou produkci, přechází a specializuje se na zoocetidologii. Přesto však dosti zřetelně vidíme jeho hlavní zaměření-tiž problémy fytopatologické; věnuje se jak škůdcům rostlinným, tak živočišným. Také při sledování tematiky v jeho produkci v jednotlivých letech je charakteristické, že studie fytopatologické a mykologické tvoří jakýsi základ, na který pak teprve navazují články s tematikou jinou.

Z tohoto velkého množství prací byla jedna vydána jako samostatný spis, ostatní byly publikovány v nejrůznějších časopisech vědeckého i populárního charakteru. Celkem publikoval v tomto období ve 22 časopisech, našich i zahraničních. Nejvíce se podílely na otisknutí jeho prací časopisy Zemědělský archiv/7 prací/ a Časopis české společnosti entomologické/10 prací/.

Baudyšovy práce z fytopatologie a mykologie mezi sebou těsně souvisejí. Je sporné, zda jeho habilitační práce "Přezimování rezů výtrusy letními v Čechách" z r. 1911 patří do prací mykologických nebo do skupiny prací z ochrany rostlin. Tuto práci je též možno považovat nejen za nejvýznamnější z hlediska tematického okruhu, ale i za jednu z nejzávažnějších v celé Baudyšově vědecké produkci do roku 1918.

Otázka přezimování rzi byla do té doby v evropské literatuře již dosti diskutována. Původně se za jediný prostředek přezimování obilních rzí pokládaly teliospory. Pak se objevily i názory, podle nichž mohou rzi přezimovat urediosporami, podhoubím nebo též mykoplazmou v semeni. Erikssonova teorie mykoplazmatická měla hodně odpůrců, mezi něž patřil i Baudyš. Možnost přezimování myceliem podporoval např. Klebahn a Baudyš je rovněž pokládal za reálnou. Konečně možnost přezimování urediosporami potvrdovala pro různé oblasti a hostitelské druhy řada badatelů, např. Magnus na *Carex hirsuta*, Marshall Ward na *Bromus mollis* a jiní. V různých oblastech byla již tato otázka spolehlivě řešena, i když zůstávali různí mykologové, jako např. Eriksson, kteří jí nepřikládali vůbec důležitost. Také pro Rakousko-Uhersko se jí snažil potvrdit již v r. 1899 Zukal. Otázku, zda je možné přezimování rzi letními výtrusy na území Čech, si poprvé právě položil Baudyš. Impulzem pro volbu tohoto tématu byla pro něho skutečnost, že cerealikolní rzi působí každoročně značné národohospodářské škody.

Baudyš na základě vlastních pozorování v zimním období

1910-1911/kdy objevil životaschopné letní výtrusy/ dokázal, že epidemie, která vznikla v následujícím roce, nebyla způsobena střídáním chladných a teplých dnů a velkým množstvím srážek, jak tvrdila stanice pro choroby rostlin při Královské akademii hospodářské v Táboře, ale i přezimováním množství urediospor z předchozího vegetačního období. Proměnlivé počasí pak rozšíření a infekci jen napomohlo. Pozorování prováděl na druzích *Puccinia striiformis*, *Puccinia dispersa* a *Puccinia bromina*. Tohoto problému se dotýká ještě později v práci "Několik poznámek o rzi žitné a plevové" z r.1913.

Další významnou prací z tohoto období je studie "Nejedovatost snětí obilních" z r.1915, kde upozornil na nesprávné tvrzení o jedovatosti výtrusů snětí, jak se vyskytovalo zejména v tehdejší zvěrolékařské literatuře. Jedovatost bývala přičítána parazitickým houbám na kulturních rostlinách vůbec a mezi nimi i obilním snětím, ačkoliv Tubeuf již v roce 1902 dokázal opak. Ale i po jeho vystoupení zůstávala tato otázka stále sporná a objevovaly se stále učebnice, kde nejedovatost obilních snětí byla popírána. Baudyš konal pokusy s druhy *Ustilago avenae*, *Ustilago nuda* a *Ustilago hordei* a plně potvrdil názory o jejich nejedovatosti a tedy neškodnosti pro zvířata. Zároveň však došel k dalším novému poznatku, že totiž výtrusy pro projití zažívacím traktem jsou neškodlivé.

Od r.1911 navázal Baudyš na své předchůdce - J. Stoklasu a J. Uzlu - zprávami o výskytu chorob a škůdců, včetně lokalit s nejvyšší intenzitou napadení. Tyto přehledy byly výsledkem činnosti Komitétu pro přírodovědecký výzkum Čech, dále jednotlivých pozorování Smoláka, Rambouska, Uzla, Stránáka a vlastních.

Přechod mezi čistou a užitou mykologií tvoří práce "Ein Beitrag zur Kenntnis der Mikromyceten in Böhmen" z r.1916, kde autor uvádí hospodářsky významné mykózy poprvé u nás nalezené a podrobně popsané. Jednalo se zejména o druhy *Helminthosporium turcicum* Pass., *Helminthosporium anthyllidis* Baudyš a *Helminthosporium* pose Baudyš. U rzi travní zde popisuje zvláštní formu, *f. macrospora* Baudyš.

Velmi početnou skupinu tvoří práce, které se zabývají zoocetidemi, zvláštěním oddílem zemědělské fytopatologie, jak sám tuto disciplínu charakterizuje. Baudyš se této problematice věnoval již od začátku svého vědeckého působení. I když se jí zabývali i jiní pracovníci zemědělského odboru CVUT, jako např. Uzel, Baudyš ukázal v tomto novém a dosti málo prozkoumaném odvětví absolutní suverenitu u nás. Materiál ke studiu sbíral sám nebo za pomoci jiných pracovníků/byl mezi nimi např. i tehdejší student gymnázia Silvestr Prát/, používal také již dříve vytvořenou sbírku Čelakovského, herbářů botanického ústavu univerzity a české techniky. Neomezil se na sběr a určování jen na území Čech a Moravy, ale určoval též zaslané exempláře z nejrůznějších částí monarchie/Dalmácie, Korutany, Víden, Temesvár/. Jako základ mu sloužilo dílo C. Houarda: "Les zoocécidies des Plantes d'Europe et du Bassin de la Méditerranée". Baudyšův přínos spočíval v tom, že objevil, popsal a určil množství hálék v tomto základním díle neuvedených. Od r.1912 každoročně uváděl v entomologických časopisech nové druhy/tak např. už v r.1912 to bylo pro Čechy 199 nových druhů/. V r.1918 se odhaduje celkový počet zoocetidů u nás se vyskytujících již na 1734. Baudyšovou zásluhou

se staly české země po této stránce nejprozkoumanější oblastí Rakousko-Uherska. V některých případech se nezabýval pouze sběrem těchto útvarů, ale pozoroval i jejich vznik a neblahý vliv na hostitelskou rostlinu a navrhoval ochranná opatření proti škůdcům, kteří je vyvolávají.

Práce E. Baudyše z tohoto období z floristiky vyšších rostlin, rostlinné výroby a práce s tematikou ochrany krajiny jsou spíše okrajové a zřejmě příležitostné. Ukazuje to i podíl těchto prací v celkovém množství i to, že články s tematikou vyšších rostlin byly povětšinou uveřejněny v časopisech spíše popularizačního charakteru.

K počátkům vědecké tvorby Baudyšovy patří i práce charakteru příruček a praktických návodů, i když jich není mnoho, např. "Sněti obilné a jejich moření".

V období svého krátkého působení na pražské technice zasáhl E. Baudyš svou vědeckou tvorbou citelně především do oblasti fytopatologie a mykologie u nás. Z hlediska taxonomického a floristického obohatil tyto obory o poznání řady nových druhů, přičemž v naší fytopatologii vlastně zavedl a podstatně propracoval novou specializaci - cecidologii. Jeho zásluhou byla už na počátku 20. stol. českomoravská oblast nejprozkoumanější částí monarchie v tomto směru. Zasáhl také do evropské diskuse o některých aktuálních problémech v rostlinné patologii. I když jeho snahy zde byly motivovány praktickými požadavky zemědělství, řešil položené otázky na základě teoretické mykologie a tak přinesl významné výsledky nejen pro aplikovanou botaniku a praktická opatření hospodářská, ale i problémy čistě teoretického charakteru.

Eduard Baudyš již tehdy na samém prahu své vědecké dráhy, v době svého časově krátkého působení na zemědělském odboru české techniky dokázal, že je typem vědeckého pracovníka, který vychází z potřeb praxe, ale nezůstává při řešení jejích úkolů na úrovni úzkého praktikismu, použije možnosti, které mu poskytuje teoretická věda a tak nakonec obohacuje nejen praktické znalosti výrobní, ale i znalosti teoretické.

L i t e r a t u r a

- Ogaš B./1969/: K otázce postavení botaniky na zemědělském směru české techniky v letech 1890-1918. Diplomová práce. Vysoká škola zemědělská, fakulta agronomická. Praha.
- Eisnerová-Spučilová V./1966/: Význam pražské university pro vývoj botaniky v Čechách ve druhé polovině 19. století. - Acta Univ. Carolinae - Historia Universitatis Carolinae Pragensis. Tom. VII, Fasc. 2, s. 33-61.
- Farský F./1920/: Příspěvky k dějinám hospodářského vyučování a výuky z dějin polního hospodářství v království českém až do roku 1918. - Praha, 1920.
- Lom F./1966/: Vývoj zemědělského školství za kapitalismu do roku 1914. - Sociologie a historie zemědělství 1: 19-38, 1966.

I NA VÁS ZÁLEŽÍ VČASNÉ VYDÁVÁNÍ MYKOLOGICKÝCH LISTŮ !

Odběratele Mykol. listů, kteří snad ještě nezaplatili předplatné na r. 1987/event. za předchozí roky/, žádáme, aby tak učinili nejpozději do konce tr. Když nemá složenku, může si o ni napsat na adr. administrace/S. Sebek, 288 02 Nymburk, Boleslavská 48/30.

Zprávy o akcích - programy

● MYKOFLORISTICKÝ KURS V ŽELEZNÝCH HORÁCH uspořádala ve dnech 5.-9.IX.1987 sekce pro mykofloristiku a mykocenologii GSVSM ve školícím středisku VČ KNV v Horním Bradle. Celkem 31 účastníků kursu mělo postupně možnost navštívit řadu chráněných území a přírodovědecky cenných lokalit, nasbírat poměrně bohatý mykologický materiál a získat teoretické i praktické poznatky o metodách sběru a popisu makromycetů a studiu jednotlivých jejich skupin.

Za obětavé asistence pracovníků nově zakládané CHKO Železné hory byly 6.9. navštíveny lokality Radostínské rašelinářské, Ranský Babylon a Kankovy hory, 8.IX. Vápený Podol a 7.IX. a 9.IX. Polom u Horního Bradla. Většina lokalit zahrnovala mimo jiné ukázky různé starých bukových porostů, jejichž mykoflora se stala tématem semináře "Houby československých bučin", který se jako součást mykofloristického kursu konal 7.IX.1987 v odpoledních hodinách. Na semináři bylo předloženo celkem 8 referátů: 2 přehledové referáty o houbách čs. bučin /J. Lazebníček, A. Příhoda/ a 6 regionálně zaměřených referátů o houbách bučin Plzeňska /F. Míka, S. Holec/, Krkonošského národního parku /R. Fellner/, jižní Moravy /V. Antonín, A. Vágnér/, severní Moravy /B. Hlázka/, Ostravska /J. Kuthan/ a některých částí Slovenska /L. Hagera/. Referáty z tohoto semináře budou vydány tiskem ve zvláštním sborníku/pod redakcí Ing. J. Kuthana/, spolu s nálezkovými soupisy z jednotlivých lokalit navštívených v průběhu mykofloristického kursu.

Součástí kursu byla řada přednášek, na nichž se diskutovala problematika sběru, popisu a studie makromycetů /J. Herink/, dosavadních výsledků mykocenologických výzkumů na trvalých plochách a monitorování změn v druhové diverzitě hub /R. Fellner/, studie marasmioidních hub /V. Antonín/ a holubinek /J. Landa/, postupu prací při přípravě Červené knihy CSSR - díl V., Nižší rostliny /R. Fellner/ apod. Již klasickou součástí mykologických sejití bylo promítání barevných diapozitivů nálezků pozoruhodných makromycetů z uplynulého období /např. V. Pravda, Z. Turčák, Z. Hájek, M. Dobešová/.

Za jednu z nejceněnějších součástí podobných setkání lze bezesporu považovat vzájemnou výměnu zkušeností a navázání osobních a pracovních kontaktů. V tomto směru poskytl kurs řadu příležitostí: od praktických demonstrací různých typů amatérských vyrobených sušiček na houby, přes vášnivé diskuse, zda volit pro balení hub v terénu spíše papír novinový či prklopopový, až po konkrétní domluvy o dalších možných společných akcích /např. návštěva lokalit olše zelené ve Slepčích horách/. Jednou z akcí, na níž se většina účastníků na místě dohodla, je opětné uspořádání mykofloristického kursu v r. 1988, a to na návrh Ing. J. Kuthana v Liptovském Hrádku pod Tetrami. Žbývá jen doufat, že bude plánovaná akce na růst hub alespoň stejně úspěšná, jako mykofloristický kurs v Horním Bradle.

Rostislav F e l l n e r

● **● EKOLOGIE MYKORRHIZ A MYKORRHIZNÍCH HUB** byl název celostátní konference, pořádané Českým výborem Lesnické společnosti ČSVTS, Československou vědeckou společností pro mykologii při CSAV, Správou Krkonošského národního parku a Domem techniky ČSVTS Pardubice, která proběhla v době od 5. do 7. X. 1987 ve Spindlerově Mlýně za účasti téměř 70 zájemců z celé CSSR. Její podtitul "Imise a mykorrhiza" naznačoval neaktuálnější problematiku současného výzkumu na tomto poli, které se jako červená nit objevovala na předním místě ve většině přednesených referátů. Celkem bylo předloženo 26 referátů: 10 referátů v rámci tématického okruhu Ekologie mykorrhiz a 16 referátů v rámci tématického okruhu Ekologie mykorrhizních hub. V prvním tématickém okruhu byly uvedeny referáty Doc. Dr. S. Kowalského/PLR/ o vlivu odlesnění na mykotrofní poměry převážně nových porostů na imisně narušených stanovištích v hornoslezské průmyslové oblasti, Ing. Dr. V. Mejstříka, DrSc, shrnující problematiku vlivu imisí na mykorrhizy a odumírání lesů, doc. Ing. A. Příhody, rozebírající mykorrhizní poměry v narušených biocenozách, dr. J. Gápera o zastoupení mykorrhiz v městském prostředí, dr. M. Škody o metodách kvantifikace mykorrhizní infekce, dr. M. Vosátky a dr. P. Cudlína, CSc., o vesikulo-arbuskulárních mykorrhizách v porostech jeřábu a kleny v narušených oblastech severních Čech, dr. P. Cudlína, CSc., a J. Kostkové o vesikulo-arbuskulárních mykorrhizách v sukcesi na výsypkách, ing. M. Cerného o mikromycotech v mykorrhizosféře smrku ztepilého, dr. K. Kropáčka o dr. P. Cudlína, CSc., o přípravě granulovaného inokula ektomykorrhizních hub a dr. K. Kropáčka o testování tohoto inokula ze sterilních, semisterilních a nesterilních podmínek.

Druhý tématický okruh byl rozdělen do 4 bloků. V prvním bloku nazvaném "Vliv imisí na výskyt a fruktifikaci mykorrhizních hub" byly předloženy referáty dr. E. Arnoldse/Holandsko/ o ústupu ektomykorrhizních hub v jejich zemi pod vlivem pokračujícího vzdušného znečištění, dr. G. Schlechteho/NSR/ o výsledcích jeho ekologických studií mykorrhizních hub v lesích vystavených různé vysoké imisní zátěži, dr. R. Fellnera, CSc., o projektu zahrnujícím monitorování změn v druhové diverzitě mykorrhizních hub na imisně různé exponovaných stanovištích, ing. J. Kuthana o jeho zkušenostech při sledování vlivu různé velké imisní zátěže na lesní porosty a výskyt ektomykorrhizních hub/se speciálním zřetelem k problémům Ostravska/, dr. A. Lepšové, dr. P. Cudlína, CSc., a M. Králové o ektomykorrhizních houbách smrku ztepilého v imisních oblastech Krušných hor, Krkonoš a Šumavy a ing. A. Bystřičana, ing. R. Kocourka, M. Králové a M. Bohmanové o biomase krátkých kořínků a mykorrhiz u smrku ztepilého v těžce oblastech.

V druhém bloku, nazvaném "Autekologie a chorologie mykorrhizních hub" byly přihlášeny referáty dr. F. Kotlaby, CSc., o ekologii a rozšíření mizejících mykorrhizních druhů *Clavariadelphus truncatus* a *Gomphus clavatus* v CSSR, doc. dr. B. Hlůzy, CSc., o autekologii muchomárky růžovky/*Amanita rubescens* a dr. L. Kotilové o autekologii pavučince bažinného/*Cortinarius uliginosus*/.

V třetím bloku nazvaném "Mykocenologie a synekologie mykorrhizních hub" odezněly referáty dr. R. Fellnera, CSc., podávající přehled o mykocenozách mykorrhizních hub vrcholových partií území Krkonošského národního parku/s údaji o jejich dynamice, struktuře a klasifikaci/, doc. ing. A. Cerného, CSc., o

mykorrhizních a dalších houbách ve vazbě na kosodřevinu v ČSSR, ing. L. Hruška o mykorrhizních houbách horských smrčín Lužických hor/v souvislosti s vlivem vzdušného znečištění/, ing. J. Landy o mykorrhizních houbách podmaččených a kyselých doubrav východního okraje Prahy, J. Bibera a dr. R. Fellnera, DrSc., o mykorrhizních houbách xerothermních pastvin Lounského středohoří ve zřejmé vazbě na zástupce rodu *Helianthemum*/devěterník/, a E. Skály o pozoruhodně bohaté mykofloře rekultivované výsypky u Teplíc v severních Čechách.

Čtvrtý blok nazvaný "Možnosti záchrany genofondu mykorrhizních hub" byl označen jako diskusní a zahájil jej dr. Z. Cvrček referátem, shrnujícím výsledky mnohaletých pokusů o přenos některých makromycetů do parku strakonické nemocnice. Bohatá diskuse k tomuto i ostatním blokům ukázala jak na vysokou aktuálnost problematiky mykorrhiz a mykorrhizních hub, tak zejména na nedořešenost řady základních otázek ekologického charakteru při studiu makromycetů vůbec. Proto lze očekávat, že setkání tohoto druhu budou stále potřebnější.

Společenskou i odbornou stránku konference lze hodnotit jako velice úspěšné. Přispěly k tomu i večerní programy dr. F. Kotlaby, DrSc., i dr. P. Cudlína, DrSc. Ne vždy stejně úspěšné bylo organizování zajištění některých akcí, zejména společné sběrné exkurze.

Sborník referátů z konference, vydaný péčí Domu techniky ČSVTS v Pardubicích v počtu 138 výtisků je v malém počtu výtisků k dispozici na adrese: DT ČSVTS, Třída Míru 113, 532 27 Pardubice, k rukám ing. J. Veselého/205 stran, cena 240.- Kčs/.

R. F e l l n e r

● Z ČINNOSTI MYKOLOGŮ V ITALII, ŠVÝCARSKU A NSR. Na pozvání Mykologické společnosti G. Bresadoly, sekce "Renzo Franchi" v Reggio Emilia měl jsem možnost se zúčastnit ve dnech 28.-30. VIII. tr. l. mezinárodního mykologického semináře této skupiny v Castelluovo ne Monti. Reggijská část Etruských Apenin, kde se místo konání nacházelo, leží jižně od města Reggio Emilia, položeného v Pádské nížině. Provincie náležela počátkem 14. stol. Lucemburkům a kolem r. 1331 zde jako místodržitel sídlil i mladý Karel, pozdější císař Karel IV.

Hornatá část kraje je výrazně sopečného původu s charakteristickými kuželovitými vrcholy a vypreparovanými útvary/vrch Bismantova nad městečkem/, z hornin převládají vyvřeliny, místy břidlice, flyš nebo pískovec. Klimaticky je oblast velmi teplá, porosty jedlých kaštanů, dubů a habrů vystupují až do nadmořské výše kol 900 m, výše pak převládají buky a kol hranice lesa modřiny i smrky, výjimečně i jedle. Nádherné a rovněž na houby bohaté jsou zejména porosty starých kaštanů na terasovitě upravených svazích.

Seminář byl zaměřen zejména na studium hub rodu *Boletus* a *Russula*, zúčastnilo se jej asi 50 osob. Ze zahraničních účastníků je nutno se zmínit o dr. C. Basovi, dr. R. Courtecuissovi, dr. F. Pöderovi, J. P. Pricu, J. Trimbachovi aj., z Československa byl přítomen dr. J. Hlaváček a autor. V dopoledních hodinách byly vozidly účastníků uskutečněny exkurze vždy na několik lokalit. Předchozí sucho růst hub sice omezilo, avšak deště týden před akcí přece jen umožnily během dvou dnů nasbírat asi 180 druhů hub. Namátkou uvádím: *Boletus rhodoxanthus*, *B. queletii*, *B. erythropus* var. *dicolor*, *Russula curtipes*, *R. farinipes*, z nelupenatých druhů *Ramaria subsalsmonea*, *Pulcherricium coeruleum* aj.

Odpoledne probíhalo studium materiálu ve studovně výborně vybavené technikou i literaturou; zde byly demonstrovány i computery a jejich použití v mykologii, jednak příkladem bibliografie čel. Boletaceae, jednak programem k určování druhů rodu *Russula*. Přednášky začínaly až v 21 hod. a diskuse trvala dlouho přes půlnoc. Veškeré příspěvky se věnovaly pouze houbám hřibovitým a holubinkám; nejvíce mně zaujaly perfektně dokumentované studie, které přednesl G. Simonini a G. Donelli.

Dne 30. VIII. byla celá akce zakončena výstavou hub pro veřejnost. Pohostinnost pořadatelů byla nesmírná; celá Společnost G. Bresadoly má dnes 11.000 členů, což umožňuje pořádat akce tohoto druhu. Zájem o činnost mykologů v Československu byl veliký, stejně jako i zájem o kontakty a spolupráci.

V následujících dnech jsem měl možnost navštívit ještě vydavatelství pana dr. M. Candusse a tiskárnu v Milánu, vybavenou nejmodernějším vícebarevným tiskařským zařízením. Zde je tištěn i časopis *Bollettino dell'Associazione Micologica Bresadola* a řada publikací či reprintů. Krátce jsem se setkal i s panem A. Rivou v Balerna a konzultoval jeho chystanou monografii rodu *Tricholoma*.

V druhé části mého pobytu v zahraničí jsem se zúčastnil slavnostního zasedání Německé mykologické společnosti, které se konalo na počest 50. narozenin jejího předsedy G. J. Krieglsteina v Schwäbisch Gmündu. Po krátké dopolední exkurzi poblíž bydliště posléz jmenovaného v Durlangen/zde jsem v kyselé podmačené smrčtině měl možnost sbírat *Cortinarius orellanoides* Hry. = *C. speciosissimus* Kühner et Romagnesi / proběhl odpoledne a večer 5. IX. 1987 přednáškový program. Zde přednesl příspěvky prof. dr. W. Winterhoff, dr. J. Keller, dr. E. Vellinga, ing. W. Gehrke, J. Breitenbach, H. Zehfuss, dr. S. Sokol, H. Engel, ing. E. Kajan a autor, větší část z nich je obsažena i ve sborníku "Beiträge zur Kenntnis der Pilze Mitteleuropas III", který vydala Arbeitsgemeinschaft Mykologie Ostwürttemberg/AMO/.

Následujícího dne proběhla slavnostní část akce s účastí pěveckého sboru, dechové hudby a oficiálních osobností politické správy, kde byl oslavenci udělen Záslužný kříž a obdržel další dary. Po slavnostních proslovech přednesli ještě prof. dr. H. Cléménçon a J. Hefner zajímavé a zásadní mykologické příspěvky.

I zde byla pohostinnost a zájem pořadatelů o mykologické dění v Československu veliká. V četných diskusích jsme se shodli, že studium mykoflory Střední Evropy nelze úspěšně provádět odděleně, a že pro budoucnost by měly být hledány cesty k spolupráci i v mykologické vědě.

Krátkým pobytem u pana H. Engela s několika exkurzemi v okolí Coburgu jsem pak svůj pobyt v zahraničí ukončil. Hlavním mým dojmem z této cesty, který na mne nejvíce zapůsobil, bylo obrovské nadšení a zejména pracovní zápal a výsledky u části italských a německých amatérských mykologů, podložené seriózním studiem a zpracováním materiálu, srovnáváním literárních pramenů i herbářových dokladů a vlastním pozorováním. I zde však lze pozorovat některé negativní vlivy, které vyplývají z určité izolovanosti jednotlivců či skupin a jejich specifického zaměření na určitou oblast. Mírním tím např. studium hřibovitých hub, kde zpracování některých kritických druhů vyžaduje studium čerstvého materiálu z nejrůznějších částí nejen dané země, ale i nejméně celé Evropy, aby tak bylo vyloučeno subjektivní, často mylné či alespoň nepřesné hodnocení.

/ J. E. N. /

● "MUCORALES-VÝSKYT, KULTIVACE A URČOVÁNÍ" je téma jedno - denního odborného pracovního semináře sekce ČSVSM pro studium mikroskopických hub v CSSR, který se bude konat pod vedením dr. Marie Vánové dne 8. února 1988 na katedře botaniky přírodovědecké fakulty Univ. Karlovy, Benátská 2, Praha 2. Zájemce o účast na tomto semináři žádáme, aby se předem přihlásili na adr. prom. biol. Karel Prášil, Katedra botaniky PřFUK, Benátská 2, Praha 2, PSC 128 01. Na základě včasné přihlášky jim bude zaslán podrobný program semináře s uvedením jmen přednášejících a témat. - sš.

● ZPRÁVA O MIKROMYCETOLOGICKÉ EXKURZI DO KLÁNOVIC. Sekce pro studium mikroskopických hub v CSSR uskutečnila 3. X. 1987 specializovanou exkurzi, zaměřenou na parazitické a saprofytické mikromycety na listech a stoncích rostlin. Na vedení exkurze se podíleli dr. M. Ondřej, CSc., dr. M. Svrček, CSc. a prof. dr. Z. Urban, DrSc.; cílem exkurze byl les Vidrholec u Klánovic. Dr. M. Ondřej, CSc. v úvodu seznámil celkem 19 účastníků se základní metodikou sběru a zpracování sledovaných hub. Celkem bylo nalezeno několik desítek mikromycetů z různých taxonomických skupin. Mezi nejzajímavější druhy náleží *Ascochyta teretiuscula* Sacc. et Roum. na *Luzula campestris*, *Didyma-ria didyma*/Unger/ Schröter na *Ranunculus repens*, *Drechslera erythrospila*/Drechsler/Shoemaker na *Agrostis tenuis*, *Mastigosporium rubricosum*/Dearn et Barth./Nannf. na *Agrostis tenuis*, *Ovularia monosporia*/West./Sacc. na *Rumex crispus*, *Ramularia* sp. n. na *Hypericum perforatum*, leg. M. Ondřej/ první sběr v Cechách/, *Septoria* sp./ odlišná od *S. stellariae* Rob. et Desm./ na *Stellaria holostea*/ první sběr v CSSR/, *Phyllosticta* sp. na *Hypericum perforatum*/ první sběr v CSSR/, *Erysiphe lempocarpa*/Wallr./ Duby na *Plantago major*, *Peronospora ranunculi* Czum. na *Ranunculus repens*, *Uromyces airae-flexuosae*/Liro/ Ferd. et Winge na *Aira flexuosa*/ druh obvykle nalézáný v horských a podhorských oblastech/. -kp-

K obrázku na obálce: Hlízenka jetelová /*Sclerotinia trifolorum* Erikss./: vlevo nahoře a uprostřed: apothecia ze sklerocií vyhrabaných z půdy; vlevo dole: sterilní stopečky, vyrostlé ze sklerocií v kultuře na živné půdě; vpravo dole: apothecia, vyrůstající ze sklerocií v laboratoři; vpravo nahoře: mikroskopický obraz mycelia a krátkých konidioforů a mikrokonidií. - Kreslil J. T. Hampejs podle fotodokumentace in Drbal J./1966/: Výzkum rakoviny červeného jetele/*Sclerotinia trifolorum* Erikss./ a hledání vhodné ochrany proti ní. - VÚ krmivářský v Pohořelicích, Výzkumná stanice jetelovin v Troubsku u Brna, Závěrečná zpráva za úkol č. R. I-7.7/Ú 16-10, s. 77, 1966.

Obsah

Urban Z.: Současné podněty v rozvoji mykologie.....	1 - 2
Šebek S.: Muchomůrka počvatá/ <i>Amanita vaginata</i> / s prstenem.....	2 - 4
Mann J.: Rozšíření houževnatce pohárovitého v Čechách	4 - 7
Lázníčka O.: Podzimní mykoflóra teplejší části jihozáp.Moravy v r.1986	7 - 9
Stuchlíková E. et al.: Rozšíření rzi pšeničné v r.1986	9 -10
Sitar J.: K vlivu fází Měsíce na růst hub	10-15
Sejzate B.: Rozšíření chráněných druhů hub v Lublinském kraji	15-16
Kluzák Z.: Sborník Jihočes.Muzea v Českých Bu- dějovicích /mykol.bibliografie/	16-18
Šebek S.: Bibliografie Mykol.zpravodaje/1957-1977/ /recenze/	19
Šebek S.: Houby horských smrčín a podhorských smrko- vých porostů v Československu/ recenze/	19
Škubla P.:Atlas hub od L.Hagaru-nová mykologická publikácia/recenze/	20
Cagaš B.:Prof.E.Baudyš-mykolog a fytopatolog	21-24
Zprávy o akcích - programy	25-29

*

MYKOLOGICKÉ LISTY č.29 - Informační orgán Čs.vědecké společnosti pro mykologii při ČSAV - vycházejí v nepravidelných lhůtách a rozsahu. - Toto číslo sestavil J.Kuthan, k tisku připravil S.Šebek. - Č.28 vyšlo 30.října 1987.

Příspěvky a veškerou korespondenci zasílejte na adresu Čs.vědecká společnost pro mykologii při ČSAV,pošt.přihradka 106, 110 00 Praha 1,tel.26 44 05.
